

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XXXI

ЖОВТЕНЬ — 1981 — OCTOBER

ч. 304

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Norwell, N. J. 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

Австралія:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО

Редакція:

Л. Ліщина, С. Голубенко,
Ю. Криволап, В. Родак, А. Лисий,
О. Пошиваник, Л. Павлюк.

Адміністратор З. Корець

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association ODUM.

in USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO
18 Henderson Ave.
Thornhill, Ont., Canada
L3T 2C0

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 9.00 доларів
ціна одного примірника: 1.00 дол.

В Австралії 6.50 дол. (австрал.)
ціна одного примірника: 70 центів

В Англії і Німеччині 7.00 дол. (америк.)
ціна одного примірника: 80 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 6.00 дол. (америк.)
ціна одного прим.рника: 65 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 5.00 до і. (америк.)
ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.
за зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (international coupons) на суму 25 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за свою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — В. Стусь, І. Грушевський — Скорбна мати. В. Л. — Екскурсія працівників преси. Ол. Пошиваник — Зустріч ОДУМ-у США і Канади. Т. Ліщина — Поможімо О. Бердинику. Н. Лиса — Мої враження з Гарварду. Слово блаженнішого митрополита Мстислава. О. Пошиваник — Кобзарський табір на "Україні". Око — З життя філії ОДУМ-у Чікаго. З одумівського життя і праці. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Хрестиковка.

На обкладинці: Учасники і провід 2-го кобзарського табору на селі "Україна". Між ними гість Г. Т. Китастий.

Лондон, Канада. Серпень 1981 р. — Фото Ол. Пошиваника

Василь СТУС

* * *

*Куріють вигаслі багаття,
собаки виують до зірок,
а в річці місяць, мов латаття,
доріс до повні і розмок.*

*I в ртутній спеці фіолету
він невимовно довго чез,
лишившись тільки для прикмети,
як цятка сяєва небес.*

*Самотність аркою провисла
над райські кущі в пригри снів.
Шукай по них щасливі числа,
так, як раніше ти умів:*

*той день, як від земної тверді
найперше сонце відійшло,
і той, що мітить знаком смерті
ще нерозгадане число.*

*А ти іще посередині,
ще посередині твоє.
Отож, радій вечірній днині,
допоки в ребра серце б'є.*

IX. 1967

БЕЗ ПРИСВЯТИ

*Живеш і жий. Бий закаблуками,
Смакуй коктейлі з соломин,
Клади у порох закарлюками
Повзучий слід свій, друже мій.*

*Тобі неходить коло щирості.
То вже не стріннемось. Даруй.
Коли кортить на вужа вирости —
То вигинайся і пазуй.*

*Я не кажу: літать чи в'юнитись...
(до твого черева — ще б крил!)
Винишпорюй, аби збагнути
Забрезклу мудрість мімікрій.*

*Всі плавуни одвіку мудрі.
Та вміло балансуй. Дивись:
Відступлять ненароком хвіст...
А без хвоста твоїй натури
Негоже житиметься.*

1962

* * *

*Отак і вікувати,
пізнавши роки мсти
(це — за добро заплата!).*

I — Господи, прости.

*Не нарікаю, Боже,
на іспити важкі:
одним стражденним дрожем
злютовано віки.*

*Та виболіти землю —
нам! Зберегти живе —
нам! Вивершити стелю —
нам! I Господь зове —*

*нас! Бо Його надія —
не фарисеї, ми
(не саддукеї ж скніють
під мурами тюрми).*

*Нам шлях прослався вгору —
не вбік, не вниз, а — ввісі.*

Ми, добротою хорі,

*до неба возмоглись,
там наша Україна,*

*котра не знає грат,
а притиску, а кпини,
а помсти — й востократ.*

*В вселенському стражданні
один твій, Дніпре, зміст.*

*Держи ж свій біль на грани,
ти ним одним зрівнівсь
із клекотінням магми.*

*Натужний біль століть
заповідав нам Ягве.*

Кричи ж, коли болить.

1968

* * *

*Ходімо, друже мій, дивачний хлопчуку,
ходімо вдаль.*

*Удвох шукатимем, чого нам хочеться,
ану ж, гайда!*

*Ходімо, розпацу мій підосінений,
в високу рань.*

*Зігрієм зором чужі простори,
незнаний край.*

*Ходімо, голубе, серцям довіривши
о добра путь.*

*Коли проводять нас поранні пристрасті,
вони — ведуть.*

*Ходімо, шале мій, довір'я міриться
не по роках.*

*Шукаймо щастячка, зрадливий хлопчуку,
де битий шлях.*

1957

* * *

Даруйте радоші мої
і клопоти мої —
нешастя й радоші мої —
весняні ручай.
Просвітле небо аж кипить,
Блажен, хто не навчився жити,
блажен, хто зна — любить.
О, кара земле, окрай гри,
спасибі, що вгорі кипить
сонце — угорі!
Спасибі, що росте трава
і що душа жива,
і що біліє голова,
і кільчиться трава.
Спасибі, коли ти є ти,
що ти — це ти і ти,
що досить руку простягти —
і край, і грай, і ти.
І золота твоя габа —
на руті, на піску,
і на руках, і на губах,
і на моїм віку.
Пробудь же завжди молодим,
пробудь же молодим,
в святому літеплі води
ти сам стаєш святым.
І хай-но очі як вода
хай — як жива вода —
але ж бо й горе — не біда,
і горе не біда.

* * *

Тонкостанна тополе;
Ти мечем видаєшся лиш здалека.
Ти не меч.
Ти лиш сум.
Ти у горлі гамованій крик.
Над тобою гудуть,
мов провісниці, грози віддавна,
ти ж гойдаєшся тужно
і тужши навколо моріг.

О журлива тополе!
Скільки літ ти тужила й квилила!
Ти, мов чайка, кигичеш
при битій дорозі сама.
Ти високе прощання.
Ти вікама доземно хилилась,
як синів проводжала
і ждала, од горя німа.

А сини у світи
йдуть і йдуть. І назад не вертають.
Все життя тобі їх
виглядати в самотині своїй.
Коли прийдуть — зустрінь.
А не прийдуть — то де вже подінешся?
Та повік назирай
з шкарубкою слізою між вій.

V. 1964

VII. 1969

* * *

Добрий день, мій рядок кароокий,
побрятиме моїх безсонь!
Зупини її, мить високу,
для моїх молитовних долонь.

Сивий голубе, біль мій зичений,
вечоровий і пелехатий,
більше чуттій, аніж поміченій,
більше міченій, ніж крилатий.

Слово, слово, — достиглий смут мій!
Набираючи висоту,
порятуй од важкої скрути
і од радості порятуй.

поки, круглі, цвітуть долоні,
поки з серця ростуть пелюстки,
поки думи, як дзвони довгі,
і як дзвони, круглі такі,

ти любов'ю мене, наче амфору,
поливай. покіряй добро.
За розквітли кипальську папороть
я пером і горбом віддарю.

* * *

Присмеркові сутінки опали,
сонну землю й душу оплели.
Самоти згорювані хорали
геть мені дорогу замели.
І куди не йду, куди не прагну —
смерк сосновий мерзне угорі.
Виглядаю долю довгождану,
а не діжду — вибуду із гри.
Аж і гра: літають головешки,
зуби клацають під ідіотський сміх.
Регочи на кутні — буде легше
(а як буде важче — теж не гріх).
Що тебе клясти, моя недоле?
Не клену. Не кляв. Не буду.
Хай життя — одне стерністе поле,
але перейти — не помину.
Дотягну до краю. Хай руками,
хай на ліктях, поповзом — дарма,
душу хай обшмугляю об камінь —
все одно мiliшої нема
за ою утрачену й ледачу,
за байдужу, осоружну, за
землю ию, якою тільки й значу
і якою барвиться слізоза.

IV. 1966

X. 1968

Іван ГРУШЕЦЬКИЙ

СКОРБНА МАТИ

Був вересень 1948 року. Австралійська весна була в повному розквіті. Марія сиділа самітня в тіні пахучого евкаліпту. Нагріте сонцем повітря в безвітрі наче тримтіло. Воно було легке, прозоре й пахуче, цвіли сади і трави, цвіли евкаліпти й особливо пахучі "вотл трі", запах яких подібний до запаху мімози. Бджоли збирали мед і зносили до вуликів, невеликих квадратних скриньок, поставлених у відкритому полі.

Гудіння бджіл, писк зграй різникольорових маленьких папуг та спів різного птаства творив якусь музичну симфонію. Недалеко, укритий вербами, пробиваючись через каміння, дзюрчав потік, що з синіх гір ніс в океан свою холодну воду. А там ген-ген, далеко, в мерехтінні нагрітого повітря, на тлі яскравоблакитного неба, красувалися хвилястим килимом могутні сині гори, в яких десь там мандрує її син Іван з товаришами. Вони, ще вдосвіта взяли гітару, вирушили в ті далекі сині гори, щоб з їх вершин заспівати українську пісню, яка б вперше пролунала в цій далекій Австралії.

Марія була зачарована красою країни, яка має стати для неї і для її сина прибаною батьківщиною, спасенним притулком в рятунку від влади антихриста. Австралія: хто чув, хто знов про неї, що десь за морями й океанами, на другому кінці світу є така гарна, весела, співуча країна, де ніколи нема війни, нема голоду і де всі люди такі усміхнені, такі привітні.

Марія пригадала пережите в Україні, в Німеччині. Пригадала страхіття бомбардування Дрездену, де загинув її чоловік і старший син. А вона з Іваном в той час була на праці в "бавера" і, може, лише тому залишилися живими. Сльози жалю скапували з її лица за втратою дорогих сина і мужа, а те, що Іванко коло неї і що йому буде добре в Австралії, зменшувало її горе. Вона пригадала слова директора табору: "Ми хочемо, щоб всі ви були щасливі в Австралії, так, як і ми щасливі. Щоб ви забули страхіття війни, голоду й терору, щоб ви все були безжурні й усміхнені так, як ми".

І, дійсно, Марія помітила, що вони приязні й добрі люди. Свідомість, що захоронилася зі сином у далекій Австралії, серед цих добрих людей та прекрасної природи, наповняла її змучену душу почуттям безпеки, якої ніколи в житті не зазнала. В лоні цієї чудової природи душа Марії наче розмовляла з Богом, з її Творцем. У цій душевній молитві вона здобула заспокоєння й рівновагу, віддаючи долю свого сина і свою власну на волю Божу.

Почувши дзвін, що скликав таборян на вечерю, Марія, наче оновлена, наче розв'язавши тяжку

проблему свого життя, легко підвелася і попростувала до табору, щоб взяти вечерю для сина і для себе.

**

Майже непомітно, скоро пройшло три тижні науки англійської мови в таборовій школі. Адміністрація табору після медичного огляду почала призначати на працю. Маріїного Івана з товаришами призначили до Квінсленду рубати цукрову тростину, а Марію призначили до Мельборну до старечого дому доглядати за немічними. Почувши таке, Марію огорнув страх розлуки з сином. Вона благала урядовця не розлучати її з сином, з яким вона ніколи в житті не розлучалася. Вона просила призначити її до Квінсленду, вона буде варити їжу робітникам або призначити сина на якусь працю до Мельборну. Але ні прохання, ні сльози нещасної матері не зм'яклили серця урядовця.

Ця страшна вістка розлуки з сином раптом обірвала душевну рівновагу Марії, її щастя і радість заступили горе й передчуття якоїсь великої небезпеки.

Іванова радість і безжурність від того, що їде з товаришами, що на тій роботі контракт на пів року короткий, що там дістають подвійну платню, що заробить багато грошей і скоро повернеться до мами, до Мельборну, та куплять собі хату, ні трішки не зменшували Маріїного горя і страху, бо Марія чула, що в тій тростині гніздяться небезпечні змії.

Ніякі розради — ні сина, ні співмешканок бараку — не мали впливу на душевний стан Марії. Кожний день до від'їзу сина, здавався їй прощальним днем навіки. А коли наступив день розлуки, коли хлопці сідали в автобус, то на прощання їм з голосників понеслася сумна, сумна мелодія австралійської пісні — "Гуд бай, гуд бай" ... Марія в сльозах не випускала з обіймів свого Іванка. Її майже непримітну відвели від сина, і автобус рушив, забираючи в далеке невідоме її одиноку рідну, найдорожчу істоту в цьому далекому чужому краї.

**

Марія сиділа в купе другої кляси швидкого поїзду в дорозі до Мельборну. Вона була глибоко зажурена. Веселий настрій її супутниць та їх стравання розважити Марію не мали ніякого впливу на її скрботну душу.

У Сіднеї по добрій вечері в станційному ресторані, сиділа на м'якому сидінні нічного поїзда до Мельборну. Туди приїхали в 10 год. дополу-

дня, їх зустріли працедавці. Одних помістили в автобусі з радіомузикою, а Марію з трьома іншими жінками взяла в своє авто усміхнена, старша пані, яка представилась, як матрона старчого дому, куди вони призначенні на працю.

Марія, одержала помешкання — кімнату на двох, пообідала в іdalні для жінок — службовців, а по обіді матрона повела новоприбулих по палатах та знайомила з їхньою працею, яку мали почати завтра вранці. Усміхнена, ласкова матрона та всі такі ж милі службовці зробили на неї добре враження, але той вигляд пацієнтів і той запах у палатах наводив на неї якийсь неспокій, якийсь страх працювати в такому сумному, смертельному оточенні.

На другий день уранці Марія, як помічниця медичної сестри, зайшла до призначеної палати ч. 14 для мужчин, в якій перебувало 70 пацієнтів. На цю палату була одна сестра і крім Марії, була ще одна помічниця балтійка, яка трохи уміла по-англійському.

Як почали відкривати постелі, щоб мити пацієнтів, то один вигляд гниючих тіл від залежнів, смороду та нечистоти під ними звалили Марію з ніг. Коли на веранді Марія прийшла до себе, то категорично сказала, що цієї роботи робити не буде, що можуть їй дати всяку іншу роботу, аби не цю.

Та марні були її сліози і просьби. Їй загрозили поліцією. Їй показали контракт, який вона підписала, що два роки буде працювати на тій роботі, на яку її призначать, що вона мусить робити цю роботу, що вона з часом звикне до неї.

Марія відважилася піти до дирекції просити іншої праці, але там їй категорично відмовили. В управлінні вона зустріла жінку, з якою разом приїхала на цю працю, яка тепер відмовилася виконувати наказ дирекції й іде до свого чоловіка, який працює на цегельні в Мельборні.

Марія чоловіка не мала, мала сина, що був за тисячу миль від Мельборну, тож не мала охорони, не мала до кого втікати, мусила повернутися до цієї жахливої праці. Кілька днів нічого не могла з'їсти, щоб не вернутися.

Минали дні, тижні, місяці, і Марія почала звикати до цієї жахливої палати і до цих нещасних людей, мучеників, що в ній лежали. Обмивала мертвих, обмотувала їх рядникою і разом з прибиральником палати вкладала на візок, а він відвозив до холодильника — комори для мертвих.

Між цими мучениками лежали й заслужені ветерани першої світової війни. Один з них хворий на серце теж попав у цю палату смерти. Коли стався серцевий приступ, то, замість того, щоб дати йому застрик, сестра покликала священика. На запит Марії, чому вона не дає йому застрику, — вона відповіла, що він прийшов сюди вмерти, що на його ліжко є черга біля сотні бажаючих сюди попасті. Такий був брак приміщеній і обслуги для хворих і старих.

**

Проходили місяці, переписка з Іваном ставала все рідшою і рідшою. З часом вияснилося, що

Іван вже мав дівчину і збирався з нею одружуватися. На його повернення до Мельборну вже було мало надії.

Марія все ж надіялася, що син запросить її на весілля, а там вона знайде собі працю і буде біля сина. Та, на жаль, так не сталося. Іван повідомив маму, що він уже одружений і що жінчині батьки вже купили їм хату на виплату.

Ця радісна новина змішана з сумом, окропленим Маріїними слізами, яка тяжко переносила цю зневагу, заподіяну її рідним сином, одинокою рідною людиною на цій далекій чужині. Так раптом, так безжалісно розбилися мрії і надії про купівлю власної хати, на яку Марія вже зібрала кілька сот фунтів, щоб разом із сином мати свою власність — свій дім. А він погорджував мамину допомогою, посorомився показати людям свою рідну матір. "Оце така шана й подяка від рідної дитини за всі турботи, журби й безсонні ночі!" — думала вона в розpacі.

**

Від цієї зневаги Марія дуже змінилася — замкнулася сама в собі. У вільні від праці часи вона все шукала самоти, де в слізах виливала свій жаль.

Так минуло півтора року. Іван скінчив контракт, але до матері не повернувся й до себе не запрошуав. Марія, скінчивши свій дворічний контракт, покинула цю тяжку працю в старечому домі та знайшла собі фабричну працю, а замешкала в окремій кімнаті в домі однієї старен'кої пані — вдовиці, діти якої вже мали свої родини.

Листування з сином майже обірвалось. Та одного разу, по довшій перерві, син з радістю повідомляв, що він став батьком, а вона, мама, стала бабуною, що в них народилася дочка. Але, в листі нічого не було про те, щоб мама приїхала до них на хрестини та подивилася на свою внучку. Трохи приборкане горе й жаль до свого сина знову пробудилися ще з більшою силою. Тепер Марія усвідомила собі, що вона, дійсно, безповоротно втратила свого сина, свого Іванка. Згадала свої передчуття в Баттурсті й гірко заплакала, як за мертвим. Вона шукала розради в молитві. В неділі приходила до церкви, ставала в куточку за дверима, щоб ніхто із знайомих її не побачив та не почав розпитувати про Івана. А коли Богослужба кінчалася, вона перша виходила з церкви й поспішно зникала.

Одного разу церковний хор заспівав дуже жалісну пісню "Скорбная мати під хрестом стояла"... Слухаючи її, Марія гірко плакала. Горе Божої Матері по втраті сина Марії глибоко сприйняла в свою душу, бо й вона втратила сина. Ісус Христос не соромився своєї матері. Він і на хресті признавався до матері, а її син Іван, соромлячись перед австралійцями за свою добрячу селянську матір, забувши про всі її добродійства, відчурався від неї, відчурався своєї рідної матері. Усвідомивши серцем і розумом тяжку невдячність свого сина, Марія, тяжко переживаючи своє горе, захворіла на серце.

**

Марія зайшла до кімнати господині дому, щоб заплатити за мешкання. Господиня лежала на канапі, а на столику стояла пляшка з вином і тістечко. Навпроти господині, на підлозі, на килимі, лежав її песик, поклавши голову на передні лапки, а очима пильно слідкувала за тим, що говорила її пані.

Господиня, бачачи змарнілу Марію та знаючи, що вона має одруженого сина в Квінсленді, який не хоче взяти матір до себе, щоб потішити Марію, сказала:

— Чого тобі, Мері, так журитися? Ти маєш одного сина, який проживає далеко зі своєю родиною. А ось я маю троє одружених дітей у Мельбурні, і вони не приходять до мене, а лише карточки присилують на Різдво та на Великдень. Вони гніваються на мене за те, що я не хочу програти цей дім та поділити їм гроши, а самій іти доживати віку в старечому домі. Були в мене діти, над якими я з чоловіком тяжко трудилася, щоб вивести їх в люди. А ось тепер вони хотіли б на старості моїх літ відвезти мене в дім для старих або в могилу. Є в мене діти і нема в мене дітей. Одиноким моїм вірним другом є оцей мій Майк.

І вона, звернувшись до Майка, сказала: — Правда, Майк, ти мене не відцтураєшся?!

Майк, мабуть, зрозумів мову своєї господині, привітно усміхнувся очима і помахав хвостиком.

Ця розмова та доля господині не розвіяли Марійного горя, а тільки збільшили. Марія боролася зі своїми тяжкими думками, шукаючи причини, які змінили колись таке щире ставлення до неї її сина. Що стало причиною такого цілковитого відчуження? Після довгих міркувань Марія прийшла до висновку, що родинна мораль і етика австралійців є цілком іншою від родинної етики й моралі українців. Отже вони, австралійці, змінили мораль та етику її сина.

Усвідомивши цю жахливу дійсність, Марія всією душою рвалася поїхати до сина, поговорити з ним, пригорнути його до себе, розповісти йому про свою самітність, про те, як вона скучає за ним, що вона хоче приїхати, як не до нього, то щоб хоч десь близько мешкати, щоб хоч час від часу з ним побачитися. Але ці гарячі бажання не могли перебороти особистої гідності — самій, непрошений, проти волі сина, приїхати до нього. В цей час уже припинилось і те рідке взаємне листування, окрім взаємних різдвяних та велиcodніх поздоровлень.

Душевний і фізичний стан Марії став помітно погіршуватися. Одного дня господиня дому помітила, що вже другий день Марія не забрала свого молока. Постукала в двері. Ніякої відповіді.

**ДАЙТЕ НАГОДУ бути Вашим дітям з
рештою молоді ОДУМ-у на
сходинах в роях, на таборах!**

Постукала сильніше, кликала Марію, та, не одержавши відповіді, зголосила поліції. Марія була мертвата.

**

Іван повернувся з праці. Дружина подала йому поліційне повідомлення про смерть матері. На цю вістку вигляд Івана показався дружині розгубленим. Вона рішуче сказала:

— Треба їхати, обов'язково треба їхати, щоб поліція не забрала спадщини по мертвій. Негайно телефонуй, замовляй літак на двох до Мельбурну.

В літаку Іван був задуманий, мовчазний, він не помічав той краси краєвидів з вікна літака, якою захоплювалася його дружина.

У Мельбурні насамперед зголосилися до мешкання покійної. На їх дзвінок вийшла старенька пані. Прибулі представились і висловили бажання зайти в кімнату покійної, щоб забрати її речі. У відповідь побачили її рішуче ворожий погляд і почули категоричне: "Ідіть до поліції!" — І вона зачинила двері.

— Ну ю відьма ж! — сказав Іван.

У поліції показали їм речі покійної і банкову книжку, на якій було близько 400 фунтів, але нічого їм не видали. Дозволили їм взяти лише те, що не має грошової вартості, а має лише родинну пам'ятку. А про все інше, сказали, рішить офіційна Комісія. Після видатків на похорон, усе, що залишиться, Іван одержить лише тоді, коли докаже, що він матеріально підтримував матір.

Відкрили велику валізу. Зверху в гарній рамі була велика фотографія Івана, на якій був напис: "Сину, мій сину, за яку провину кладеш мене, сину, та в домовину?"

Дружина в захопленні сказала: "Вері найс", поставимо її на "мантельпіс".

Іванові відпала охота переглядати далі валізу. Не одержавши дати, коли відбудеться Комісія, вони вийшли. Наблизився вечір, дружина спішила до своєї рідні, щоб прийняли їх на ніч. Іван відмовився їхати з нею, бо ніби конче мусить відвідати свого товариша, він приїде пізніше. Розлучившись з дружиною, він поспішив на станцію, купив гарну китицю квітів і поспішив до поїзда на Фавкнер.

Поїзд пробігав передмістя, зупинявся на станціях, але Іван нічого не помічав. Він з нетерпінням чекав останньої зупинки, щоб скоріше пройти до мами, яка тепер йому стала так безмежно дорогою. Він хотів вибачитися за свою провину, своє занедбання, свою байдужість до своєї рідної любої матері, яка так його любила, так ним піклувалася. А тепер її вже нема, вона померла, не дочекавшись його запrosин до себе, до своєї родини.

На кінцевій станції поїзд в'їхав в евкаліптовий гай. Іван, знайшовши число алей, поспішав до потрібного йому розділу і зупинився перед свіжо-насипаною могилою з вказаним числом.

Він поклав квіти й разом з квітами припав до могили, гірко плачуши обнімав свою мертву матір.

— Мамо, мамо, простіть, простіть мені! — шепотів він.

Йому хотілося припасти до маминих рук і міцно, міцно цілувати їх, просити прощення. В цей момент він почув над собою жахливий регіт кукабар*). Майнула думка, що кукабари зловили його, як гадюку, і над ним сміються. Його охопив жах. Так, так, я гадюка, людська гадюка. І він кинувся бігти — втікати від кукабар і могили матері. Похоронщики, вертаючись з праці, радили йому не спішити, бо ще немає поїзда, але він не чув їх і біг далі.

Очікуючи поїзда та боляче відчуваючи свою провину перед любою матір'ю, він нікого не бачив і нічого не чув, крім докірливого напису й голосу своєї мами: — Сину, мій сину, за яку провину, кладеш мене, сину, та в домовину?"

А коли поїзд виїздив з евкаліптового гаю — цвінтаря, освітленого заходячим сонцем, у якому безповоротно лишалася в могилі його мама, то

в його вухах все ще бринів жахливий сміх кукабар, а прожній вагон, кидаючи його на боки, виступував: "Так тобі і треба, так тобі і треба!"

З альманаху "Новий обрій"
Мельбурн, Австралія, 1980

*) Кукабара — австралійський птах, подібний величиною до нашої сороки, — він сірий з трохи білим пір'ям, з коротким хвостом, короткою — грубою шиєю, великого головою та сильним грубим дзьобом. Кукабари охороняються законом, бо вони виловлюють гадюк. Коли кукабара уб'є гадюку, то повісить на гілляку й почне жахливо реготатися (їх спів подібний до людського сміху). На цей регіт злітаються кукабари і спільно регочуться над своєю жертвою, а потім її з'їдять.

В. Л.

ЕКСКУРСІЯ ПРАЦІВНИКІВ ПРЕСИ ЕТНІЧНИХ ГРУП ПО ПІВДЕННОМУ ОНТАРІО

Більшість працівників преси етнічних груп зійшлися в Торонто рано 1-го червня перед будинком провінційного парламенту. Міністер Н. Лелюк і координатор при міністерстві туризму п. Дж. Мак Дональд побажали присутнім від прем'єра Дейвіса і міністра Ларі Гросмана, нашого фінансового опікуна, приємної подорожі і щоб ця екскурсія дала учасникам багато цікавих вражень і знань про провінцію Онтаріо. Щоб канадські громадяни різних національностей довідалися із своїх газет і журналів про різноманітне життя в провінції на своїй рідній мові. Наш офіційний провідник, представник міністерства туризму п. Колін Мак Дональд перевірив список присутніх, ще раз побажав всім доброї подорожі. Особи, що стояли біля будинку парламенту махали до нас руками, а ми всі на різних мовах говорили — допобачення.

Була сонячна погода, автобус рушив; в ньому було просторо, свіже повітря піддувало з душників автобуса. Виїхали з міста Торонто в напрямі Гамільтону. Птахи зграями літали вгорі і нібито відряджали нас у далеку подорож. Попереду нашого автобусаувесь час, напротязі цілого тижня, їхала поліцейська машина, якою керував привітний поліцейський п. Кірк Дупре. За короткий час ми були вже біля королівського ботанічного городка, який розташований на двох тисячах акрів між Гамільтоном і Ніягара Фалс, повиходили з автобуса і розійшлися всі в різні сторони. Я оглядав квітники й дерева, що росли в глибо-

ких ярах. На деревах у цих ярах повно різномальорових птахів, деяких з них я ще не бачив у Канаді. Там ми були лише 20 хвилин, але і за цей час побачили багато цікавого.

Далі ми поїхали в центр міста Гамільтону: тут же як з неба впала провідниця, вона нам розпові-

Власник тропічного саду Джов Каласанті показує рідкісне пташеня.

дала про будову міської ратуші, що в Гамільтоні є 7 шпиталів, 250 церков: українські, польські, чеські, італійські і багато інших, а італійців мабуть більше в Гамільтоні, ніж на острові Корсіці. В Гамільтоні є 72 громади різних національностей,

Учасники подорожі

вони живуть своїм національним життям. У 1883 році великий купець Джордж Гамільтон купив 300 акрів землі, кажуть за центи, поділив їх на частини, щоб продати бідним військовикам дешево на будову хат. Нам показали ще фільм про розбудову Гамільтону і про минулу його історію. Тут же місцеві робітники преси влаштували нам перекуску. Наш мілий провідник, що їхав з нами, подякував від імені нас всіх тій маленькій щебетусі, що вона так докладно нам усе розповідала і за перекуску. Поїхали до великих сталево-ливарень Стелко і Дофаско. Біля цих заводів повітря було таке нечисте, що я ледве дихав і подумав, як же тут працюють робітники. Запитав про це старшого робітника цього заводу. Він з великою радістю, на це питання, почав розповідати, як адміністрація заводу дбає про охорону здоров'я робітників і зазначив про заробітню платню на тиждень і скільки годин вони працюють денно, тоді у мене думка змінилась. Далі ми відвідали завод, де виробляють вино. Нам розповідали про вироби різних вин і їхній смак, давали пробувати.

Деякі наші кореспонденти і молоді журналісти пробували смак того ж самого вина декілька разів, якщо воно було добре, в наслідок цього почулись жарти і сміх. Відпочили і поїхали далі.

У Ніагара Фалс позабирали свої фотоапарати, сіли в ліфт і потягнуло нас до тунелю над салом водоспадом. Видали нам гумові чоботи, плащі, прозорий кусок якоєсь мануфактури, щоб захривати обличчя і пішли ми по коридорах над якими падає вода. Кожний з нас фотографував найкращий вид. Підплів туристичний човен, всілись у нього і попливли до самого близького місця водоспаду. Дощ, що утворюється від падіння

води всіх нас намочив, лише видно було через ту прозору хусточку, що прикривала обличчя. Наш керівник з міністерства туризму був дуже акуратний в розподілі часу. Тут же ми мали обід. Коли посідали за столи в ресторані, який знаходився на високій вежі, одна кореспондентка сказала: "Що у неї хтось торбу забрав". Торбу вона поклала на вікно, а та стіна майже непомітно обкручувалась, а столи, за якими сиділи, були на місці, отже торба непомітно віддалялась від неї. Торбу віднайшли, яка і далі рухалась навколо столів і віддали їй, а присутні жартували.

Після обіду ми ще об'їхали і обходили деякі крамниці, кожен купив собі, що хотів. Поїхали до готелю Фоксгед Шерaton, де нам дали кожному ключ від кімнати, забрали свої валізи з автобуса і занесли в кімнати, де відпочили кілька годин і поїхали на вечерю до Квін Вікторія ресторану. Подавали нам вечерю дуже смачну, а коли було кому мало обіду чи вечері, — то можна було брати ще раз, кожен замовляв те, що йому подобається. Я помітив, що кожний і кожна дуже мало їли, щоб бути худенькими. Вечером у Ніагара Фалс на вулицях людей більше, ніж вдень, а в суботу і в неділю на вулицях недалеко від водоспаду тяжко розминутись. Ніагарці не спішать рано вечером іти спати, у них вечір це день. Я був до 12-ої години ночі, то не розходились, а ще збільшувалось людей на вулицях. Наш провідник говорив, що 18 мільйонів туристів кожного року відвідує Ніагару Фалс. Колись індіяни кидали у водоспад найкращу дівчину, як жертву Богові. Тепер у пам'ять тих вродливих дівчат назвали корабель "Мейд оф ді Міст", який возить туристів під самий водоспад — де кидали тих дівчат.

(Далі буде)

Ол. ПОШИВАНИК

ЗУСТРІЧ ОДУМ-У США І КАНАДИ

Зустріч ОДУМ-у США і Канади відбулася 4-6-го вересня 1981 р. на одумівській оселі "Україна" коло Лондону в Канаді. Зустріч була присвячена письменникові Олесеві Бердникові, політ'язневі советських тюрем. Учасники зустрічі вислали телеграми до советських амбасад у Канаді і США з таким змістом:

"Ми, учасники цьогорічної зустрічі Об'єднання Демократичної Української Молоді США і Канади, яка присвячена Олесеві Бердникові, гостро протестуємо проти безпідставного ув'язнення цього українського письменника, члена Української Гельсінкської Групи. Ми вимагаємо негайного звільнення з концентраційного табору Олеся Бердника".

У неділю, перед концертовою програмою, до учасників зустрічі промовляв Віктор Боровський, колишній молодий дисидент і політ'язень. Віктор Боровський народився 1956 р. в місті Лозовій на Харківщині, де і закінчив середню освіту. В 1975 р. поступив на фізико-математичний факультет. Як був на першому році факультету, написав доповідь про 20-ий Конгрес Партиї, на якому Хрушчов викрив злочини Сталіна. За це Боровського викинули з університету і посадили в психолікарню — психушку, спочатку в Славянську, пізніше в Харкові. Завдяки старанням Української Гельсінкської Групи, зокрема ген. Петра Григоренка, був звільнений. Пізніше одержав дозвіл на виїзд за межі СССР. Тепер він працює в українському відділі Радіо Свобода. Свої переживання Віктор Боровський описав у книжці "Поцілунок сатани", яка недавно вийшла з друку.

У своєму слові, Віктор Боровський дещо розказав про знущання над політ'язнями та заохочував присутніх до дальшої моральної підтримки політ'язнів СССР, які домагаються людських і національних прав.

Зустріч ОДУМ-у розпочалася в п'ятницю 4-го вересня вечіркою для молоді.

Б суботу за дня відбулися міжфілійні змагання відбиванки. Переможцями змагань були обидві дружини філії Чікаго — дівчат і хлопців.

Вечером, у великий розкішній залі оселі відбувся бенкет, який відкрив голова ЦК ОДУМ-у Віктор Педенко. Доповідь про Олеся Бердника дисидентський рух прочитав Тарас Ліщина, виховник Юного ОДУМ-у. Олена Багнівська, секретар ЦК ОДУМ-у, прочитала доповідь на тему: "ОДУМ у діяспорі — його майбутнє".

Перед вечерею, о. Мих. Фляк прочитав Молитву. При цьому, заст. голови ЦК Ол. Пошиванік поінформував присутніх про несподівану смерть у цей день колишнього голови ОДУМ-у США Данила Завертайла. Однохвилинною мовчанкою присутні вшанували пам'ять покійного.

Програмою бенкету провадила Віра Харченко, голова філії ОДУМ-у Торонто. Після вечери відбувся баль з участю понад 400 осіб.

В неділю відбулася Служба Божа та дефіляда уніформованої молоді. До них промовляли голова ЦК ОДУМ-у В. Педенко, голова ОДУМ-у Канади Василь Тимошенко та голова ОДУМ-у США Андрій Шевченко, який сказав: "Олесь

Доповідачі на Зустрічі ОДУМ-у 1981 р.

Зліва: Олена Багнівська — секретар ЦК ОДУМ-у, Тарас Ліщина — виховник Юного ОДУМ-у і господар бенкету Віра Харченко — голова філії ОДУМ-у Торонто.

Фото Ол. Пошиваніка

Бердник, як і інші лицарі-борці за людські права України: Тихий, Руденко, Січки та мільйони інших, повинні бути для нас прикладом. А той приклад можемо підсумувати в одній фразі — не оставайтесь задоволені здобутим. Так, як наші дисиденти в Україні не перестають ту невміру боротьбу за людські права, так і ми тут не повинні переставати виконувати свою важливу амбасадорську роль в помочі їхніх змагань. Для ОДУМ-у це дуже важливо, бо ми, як організація, побудована на демократичних засадах найбільше повинні респектувати і шанувати Богом дані людські права.

Також ми не повинні бути задоволеними тим, що було здобутим у нашій організації. За 31 рік її існування, багато було здобуто, але не спиняймося тепер. Далі продовжуйте працю. Намагайтесь змінити наше членство, наші філії та

Під час обіду в неділю 6-го вересня

Зліва: Віктор Боровський політв'язень ССР, автор книжки "Поліцілунок сатани" та Віктор Педенко, голова ЦК ОДУМ-у.

Фото Ол. Пошиванника

поставити нашу організацію на професійний рівень. Станьмо за наше одумівське "я".

Події в українському суспільно-громадському житті за останній рік доказали, що й досі є намагання розбити українське суспільство в діаспорі. Є і намагання нас роз'єднати. Не ставаймо жертвами цих намагань. Об'єднаймося, щоб показати прикладом, що дрібні політичні сварки не мають місця в праці для добра українського суспільно-громадського життя. Щоб досягнути цю мету, кадри нашої організації мають бути сильно з'єднані". На кінець Андрій Шевченко пригадав одумівські організаційні обов'язки та побажав присутнім успіху в навчанні та праці.

По обіді, у концертovій програмі мистецьких одиниць ОДУМ-у взяли участь: танцювальний ансамбль Лондону — кер. Павло Лисик і Оля Шевченко; ансамбль бандуристів "Кобзарі" з Ст. Кетерінс — кер. Оксана Метулинська, її заступав Михайло Сердюк; із Чікаго танцювальний ансамбль "Метелиця" — кер. Алла Поло-

вецька, та Струнний Ансамбль — керівник Віктор Войтихів. Молодий майстер слова Ігор Лисик з Ошави продекламував вірш про "Патріота". Не буде виявом таємниці, коли тут згадаємо, що ансамбль "Кобзарі" готується до видавання першої платівки, а Струнний Ансамбль готується до третьої платівки.

Цього року одумівці з Чікаго гарно пописалися, на сцені, у спортивних змаганнях. Здавалося, що вони закупили всі лотерейні квитки, бо обидві нагороди вигралі чікагці. Велику 24-інчову "вишиту" вазу, яку подарувала мистець Галина Черепаха-Рослицька, виграла Ірина Луппо. Вишиту скатерть, яку подарувала пані Катерина Щербань, виграв Василь Коновал.

Зустріч ОДУМ-у закінчилася традиційною веселою ватрою, зі співом і танцями. Там присутні "наминали" на повечірок свіженьку, молоденьку і соковиту варену кукурудзу, та помаленьку, як з'їжджалися, так і роз'їжджалися по домах, беручи зі собою приємні спомини.

ПРОЩАЙ, ДАНИЛЕ!

Коротка, але до болю вражаюча вістка з Чікаго: 5 вересня ц.р. помер Данило Завертайло. Не вірилося спочатку, бо ж яке він мав право помирати таким молодим! Одумівська родина не тільки в Чікаго, але і по інших місцях існування знову в жалобі. Ось так недавно ніби на східцях ескалатора життя, який підіймається все вище й вище і зникає десь в невідомім, відійшли від нас кілька перших ентузіастів ОДУМ-у: Микола Дзябенко, Іван Пишкано, Павло Мигаль. А тепер Данило Завертайло...

На сторінці 71 Альманаху ОДУМ-у — фотознімка Данила Завертайла, під якою зазначено: "незамінний організатор філії". В 1965 р. він був

головою ГУ ОДУМ-у США. Він був скрізь, беручи активну участь у громадському і політичному житті. Був вірним послідовником І. П. Багряного, був до кінця відданий його ідеям.

Всі одумівці і топівці знали Данила, як великого оптиміста, повного гумору і цікавих спостережень. У розмові з ним помічалася джерельна глибина помислів та своєрідної народної філософії. Ніколи не падав духом, хоч як тяжко було на еміграції...

Родині Данила Завертайла, його Дружині та дітям — наше сердечне співчуття в цім горі, яке так раптово спіtkalo їх.

ОДУМ і ТОП Міннесоти

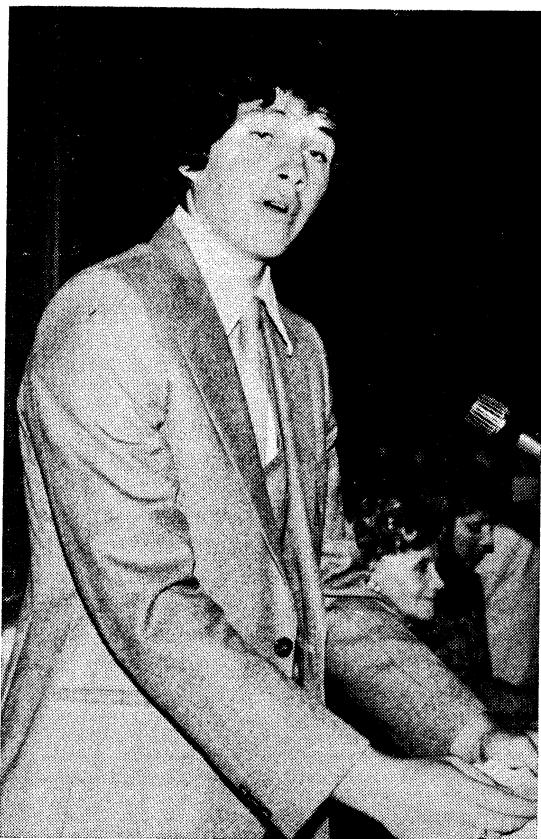
Тарас ЛІЩИНА

ПОМОЖІМО ОЛЕСЮ БЕРДНИКУ

Уже пройшло більше як два роки після того, як випустили на Захід таких відомих українських дисидентів як Валентин Мороз, Леонід Плющ, Святослав Караванський, ген. Петро Григоренко, Надія Світлична та інших. Советський режим перестав випускати подібних їм безвинних людей — правозахисників, які обороноють свої людські права і права свого народу. Там їх навіть не називають політ'язнями, а звуть "кримінальними злочинцями". Тих, хто щось скаже проти системи, КДБ арештовує, і якщо не відречутися своїх поглядів, негайно повезуть до психолікарні на "лікування".

А чому це так є, що Москва перестала випускати українських патріотів, а почала нищити їх, як це зробила з Володимиром Івасюком, або ув'язнювати на довгі роки як зробила з Іваном Кандибою шість тижнів тому? Події в Ірані, Польщі тощо відвертають увагу західних демократій на топтання людських прав в СССР. Тому, на нас українцях у вільному світі лежить велика відповідальність. Є багато розумних і чесних українців у тюрях, як Микола Руденко, Вячеслав Чорновіл та Олесь Бердник. Вони потребують нашої допомоги. Якби цих людей випустили на волю, ми українці багато б скористалися, бо багато з них є надзвичайно талановиті. Вони б зробили помітний вклад у розвиток української культури. Ми не сміємо про них забути. Через це, зустріч ОДУМ-у цього року присвячена одному з таких політ'язнів — Олесю Берднику, — щоб посилити наші старання за його звільнення. Очевидно, ми мусимо теж продовжувати старання за звільнення всіх інших ув'язнених правозахисників у Советському Союзі, включаючи Івана Світличного, Юрія Шухевича та інших.

Тепер кілька слів про Олеся Бердника. Олесь Бердник є один із найталановитіших сучасних українських письменників. Він народився 25-го листопада 1927 року в селі Вавилові на Херсонщині. Олесь був у боротьбі на фронті проти німців. Після звільнення з війська, він до 1949 року навчався у Театральній студії імені Івана Франка в Києві та працював актором у різних театрах України. Від 1949-го до 1955-го року був на засланні на Далекій Півночі та в Казахстані за те, що дбав про українську культуру, мову та історію і був щирим українським патріотом. Повернувшись із заслання, він почав друкуватися в періодичній пресі в Україні. Олесь Бердник пише переважно у фантастичному жанрі. Він написав 17 книжок, між якими є "За чарівною квіткою", "Сини Світова", "Окоцвіт" та "Зоряний Корсар". Повість "Окоцвіт" була спалена в друкарні, а фантастичний роман "Зоряний Корсар" зник із полиць книгарень в Україні. Ці два твори стали

Тарас Ліщина — Виховник юного ОДУМ-у промовляє на банкеті.

Фото Ів. Корця

Тарас Ліщина народився в Торонто 1962 р. і тут же закінчив курси українознавства ім. Ів. Котляревського та середню школу. Тепер навчається на першім році фізико-математичного факультету.

З малих років був на одумівських виховно-відпочинкових таборах, закінчив табори виховників ОДУМ-у, кілька років був виховником ЮН. ОДУМ-у в Торонто, а тепер є членом філії і диктором одумівської радіопрограми "Молода Україна".

Цікавиться астрономією, правильним харчуванням і спортом. За його відмінну гру в відбиванку, Онтарійська Волейбольна Ліга послала Тараса вліті 1981 р. на однотижневий волейбольний табір поблизу Оттави.

посередньою причиною переслідування автора. Переслідування посилилося 1976 року після створення Гельсінкської групи в Україні; Бердник був одним з її основників. Його заарештовано і звільнено в 1977 році. Два роки пізніше його зно-

ву заарештовано і засуджено на шість років ув'язнення і три роки заслання.

Причиною чому більшовики ув'язнили Олеся Бердника стане зрозумілою прочитавши ось хоч би ці рядки із його "Заповіту Україні".

"Мамо-Україно!

Дякую Тобі за руки ласкаві, котрі пестили мою душу, і за серце Твоє незміряне, котре напоїло мене з джерела мудрості, вірності, краси й пісенності.

Дякую Тобі за те, що Ти дозволила мені стати одним з Твоїх Синів, спадкоємців Лицарства Безсмертної Січі. Благо Тобі!

"Ти ніколи не вмреш, Мамо, бо маєш в глибині народного серця Корінь Вічності, який тягнеться у нескінченість Буття.

Ось май Заповіт Тобі, Мамо-Україно.

Бережи СЛОВО-ЛОГОС, бо Воно — Подив Великої Матері, і, втративши Його, Твої сини щезають в безодні Небуття!

Бережи душу Дітей Твоїх, постав на сторожі біля них не друковане слово, яке можна затиснути і перекрутити, — постав на сторожі коло них ЗОРЯНЕ СЛОВО — ПЕКУЧУ СОВІСТЬ.

щоб вона переслідувала їх і вдень і вночі, якщо вони забудуть любов до Тебе!"

Російські шовіністи не хочуть, щоб молодь в Україні читала такі слова, бо це створить у молодих душах любов до України і захочить до змагу за волю.

Як довго буде ця несправедливість тривати на Україні? Як довго ще мусять ці невинні правозахисники терпіти несправедливість росіян? Це до великої міри залежить від нас, українців в Америці, Канаді та інших країнах вільного світу. Ми мусимо постійно писати до наших членів парламенту, конгресменів і сенаторів та вимагати звільнення політичних в'язнів. Також, демонстрації перед советськими амбасадами покажуть, що ми не тільки не забули про ув'язнення, але що ми вимагаємо, щоб вони були випущені. Тому і ми зорганізовані в ОДУМ-і, старші й молодші, разом з усіма українцями повинні посилити наші старання за звільнення наших ув'язнених друзів.

Пам'ятаймо, що імперії не вічні. Прийде час, коли і советська імперія впаде як впали інші. Нашим шляхетним обов'язком є, щоб це сталося якнайскорше.

Нatalka LISCA

МОЇ ВРАЖЕННЯ З ГАРВАРДУ

Під час одумівських зборів минулого тижня пан Полець жартував зі мною, кажучи, що він ніколи не знає, де я перебуваю. Він мав на увазі мої літні подорожі, які ніби вже стали моїми звичаями. Я вважаю, що подорожі поза Міннесоту під час літніх вакацій є дуже корисні, бо поширюють мое знання і світогляд.

Я вже деякий час плянувалася поїхати до Гарвардського університету. Цього літа була добра нагода і я, вийшовши на схід, на протязі шести тижнів училася в Бостоні на факультеті українських студій при Гарвардському університеті. Як я і сподівалася, ця подія була дуже важлива для мене з кількох причин. Поперше, я перебула ціле літо в українському студентському товаристві, жила, їла, гуляла лише з українськими друзями. Цього літа 55 хлопців і дівчат з усіх сторін Америки вчилися в Українському інституті. Ми всі знаємо, як весело буває, коли назирається така велика кількість українських студентів! Ми все разом робили, навіть ізділи гуртом на Союзівку, на фестиваль Українського Братського Союзу, що відбувся на Верховині. На протязі літа наша група дуже здружилась. Я там знайшла друзів, яких буду знати ціле життя. До цього, крім друзів з Гарварду, я зустрілася з українцями з Бостону, які нас дуже гарно гостили в своєму Народному Домі та у своїх хатах. З моїми друзями

я буду тримати контакт, я знаю, що я всіх їх знову побачу.

Але не можу зупинитися на цій точці. Обов'язково мушу розказати про те, що я там навчилась. Я брала дві кляси під час літа, за які я не мусіла платити, бо інститут покриває ці кошти стипендіями. Брала клясу української мови і граматики, яку викладав проф. Роман Коропецький. Ця кляса була досить цікава для мене. Вона складалася з граматичних вправ, композиції, писання оповідань, перекладів, дискусій про різні історичні чи політичні події. Другий курс, який я брала, був з історії України 20-го століття. Цей курс викладав проф. Іван Гімка. Мені було дуже цікаво вчитися про сучасну Україну. Наш учитель був надзвичайно добрий. До цього часу, що я знала про історію, було про князів та гетьманів. Але сучасна історія була дуже цікава, тому що події, про які ми вчилися, відбулися тоді, коли мої батьки і родичі виростали там і були живими свідками тих подій.

Підсумовуючи, хочу сказати, що гарвардські курси українознавства були дуже корисними для мене. Я дуже пропоную і раджу всім батькам — посолайте своїх дітей до Гарварду. Також раджу моїм друзям - студентам скористати з цієї можливості тепер, коли ще маєте цю можливість.

СЛОВО БЛАЖЕННІШОГО МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

НА УРОЧИСТОСТЯХ ПОСВЯТИ МІСЦЯ ДЛЯ ПАМ'ЯТНИКА ВЕЛИКОМУ МИТРОПОЛИТОВІ
УКРАЇНИ ВАСИЛЕВІ ЛИПКІВСЬКОМУ

На Провідну Неділю, 3-го травня 1981 року в Осередкові УПЦ, Баунд Бруку, Нью Джерзі

Мої Дорогі!

В цьому році, у жовтні місяці, сповниться 60-ть років від величної, незабутньої події в житті українського народу. Події, яка засвідчила, що не зважаючи на тяжкі роки від початків, коли Україна почала жити за словами Христа та Його наукою, вона створила колосальні вартості, вартості побожного українського духа, які виявились передусім у всіх проявах людського життя, де промовляє душа, де промовляють найбільш інтимні елементи людської істоти. Коли церква Христова, що її до життя покликав Великий Князь Володимир, не зважаючи на найзди чужинні, не зважаючи на кількаратні руйнування столиці української держави й одночасно столиці церковної нашого народу, церква, по найтяжчих іспитах знову вставала до благовістя, знову еднала коло себе всіх найкращих дітей наших.

Але був час, час, який тривав понад 250 років, коли ключі до брам нашої Церкви були в руках чужинців, були в руках отієї Москви, яка використовувала, одержавши благовіссть Христову з Києва, використовувала її лише й тільки на власний пожиток, на свої чисто національні внутрішні цілі.

І ось, по 250-ох роках, в революцію 17-го року, почала промовляти, спочатку дуже й дуже тихенько, бо ворог ще посідав Україну по суті, промовляти рідна Церква, стукати до серця, до сумління нашого народу, а щоб він передовсім об'єднався в мурах, в тих мурах, які ніколи не були до кінця зруйновані, які завжди переховували оті найцінніші вартості душі української, виявлені і в архітектурі, виявлені і в прекрасному співі церковному, виявлені в іконописі, виявлені в умінні служити людині у братствах українських, які і друкарні мали й мали свої лічниці і стали прикладом усердної праці на припомі культурних скарбів нашого народу. (Я сьогодні в церкві вам згадував про 400 років першої біблії слов'янами видрукованої, що була видрукована на Волині в Острозі).

І ось, мої дорогі, хоч по річках крові, але майже без перестанку, в перших роках революції, Церква давала себе знати, що вона відроджена, що вона хоче знову служити нашому народові у ті найтяжчі хвилини його життя. І на Соборі 21-го року, що відбувся у Києві на Покрову, Боже Провидіння обрало скромного, але надзвичайно вірного Ієрея Божого, трудолюбивого Василя Липківського на високе становище — Митрополита Всієї України!

Як ми знаємо, він не носив митри для того,

щоб йому то гарно було і щоб блистіла його голова. Ні! Він не любив прикрашувати себе золотом і іншими прикрасами. Мої дорогі, він не злазив з воза, він постійно був у місії, він постійно об'їджав всю Україну, він стукав у кожному селі, він старався постукати до кожної людської істоти, від молодих починаючи.

І він дуже любив дітей! Ось, серед наших людей, що знайшлися в цьому Богом збереженому краї, є багато тих, що будучи молодими, отакими хлопчаками, які служили з ним — з яким зворушенням вони оповідають про оті подорожі вже літнього нашого Апостола! То була апостольська служба — завжди в небезпеці, завжди під доглядом поліції, завжди при перешкодах поліційних сил.

І ось, якраз у цьому році, у жовтні місяці, сповниться 60-ліття відродження нашої Церкви.

Бог хотів так, що 10 років тільки вона жила на Батьківщині, порівнюючи у доступних можливостях служіння народові. Далі її зліквідовано. Зліквідовано в спосіб, сказав би, дуже дошкульний, нелюдський! Змусили провід церкви самоліквідувати всі керуючі церкви й установи. А потім почалося знущання. Потім почалися процеси, які зліквідували, забрали з українського народу 32 єпископи, сотки священиків і десятки тисяч вірних, що загинули в далеких північних землях.

Бог хотів, щоб ще залишився порівнюючи вільний краєчок української землі — Волинь, західня частина Волині й Полісся. І вже в 1922-му році у Почаївській Лаврі, про яку ми завжди з зворушенням співаемо і згадуємо, мої дорогі, відбувся теж величний і перший з'їзд духовенства, який недвозначно виявив, що він хоче, щоб Українська Православна Церква мала український зміст і щоб вона служила далі своєму народові так, як вона служила на протязі минулих літ. Волинь не тільки прийняла ідею і ті гасла, що їх подав Собор Покровський у Києві в 1921-му році, а Волинь їх помножувала.

Так само знайшлися на Волині проповідники й ісповідники Господні, які теж іздили від села до села і стукали до людських сердець і до сердець отців духовних — ану ж може і ви будете славити Бога тією мовою, якою вас мамуня вигодувала.

Тяжко заплатила за той час свого служіння Богові й українському народові Волинь. Війна, страшна Друга війна, кінчилася тим, що оті важливі ісповідники віри христової і ті, що служили українському многострадальному народові, згоріли в кільканадцятьох церквах разом з своїми

вірними. Так мстив той другий ворог, так мстила гітлерівська Німеччина.

Мої дорогі, знову і Волинь мусіла прощатися з стародавніми церквами, з Почаївською Лаврою. І знову, з волі Божої, частина українського нашого народу пішла у світ і знайшлися багато поза морями і океанами.

І я хотів би, щоб ви вчулися, що вже 30-ть років ми отут з цього місця в Баунд Бруку несемо славу і Собору 21-го року і Благовістя Великого нашого Митрополита Липківського Василя. Я хотів би, щоб ви вчулися, щоб ви знали, що пішло багато сили і недоспаних ночей на те, щоб ця Оселя була, щоб вона стукала до серця кожного.

І ось, я з великим зворушенням прийняв те, що наша молодь згуртована в ОДУМ-і. Організації Демократичної Української Молоді, взяла на себе великий і почесний обов'язок — поставити в оції оселі Святого Апостола Андрія, на цій справді нашій українській землі, пам'ятник отому БУДИТЕЛЮ нашого народу Блаженної Пам'яті Митрополитові Василеві, померлуому в невідомих обставинах десь далеко на засланні в тяжких умовах.

Отже, помолімся і передовсім згадаймо і душу покійного Великого Митрополита, а з черги, щоб Господь Бог добрий задум — поставлення пам'ятника йому, на його честь і на його прославу, щоб Він у якнайскорішому часі допоміг нам здійснити.

**

Після цього зворушливого вступу, Владика Мстислав, у сослуженні Архієпископа Марка, численного духовенства, протодиякона В. Поліщуга, хору Церкви-Пам'ятника та участі великої української громади, урочисто довершив чин посвячення місця, поруч Церкви-Пам'ятника, де буде збудований пам'ятник Великому Митрополитові України Бл. П. Василеві Липківському.

Ця урочистість була завершена читанням привіту від вірного співробітника та невтомного зберігача пам'яті Великого Митрополита — о. Петра Маєвського, довголітнього Пароха церкви Св. Володимира (Лос Анджелес, Кал.):

ПРИВІТАННЯ

Вельмишановні члени Комітету і
уся Церковна Громада!

Сердечно вітаю Вас в День Освячення землі, на якій має в скорому часі стати Пам'ятник Первовсвятителя Церкви-Матері всієї України Митрополита о. Василя Липківського — Пам'ятник біля Церкви-Пам'ятника, в осередку Церкви — у постаті пророка-проповідника — мученика за Церкву й свій Народ.

Вітаю Вас, як сучасник-співпрацівник Митрополита й бажаю Вам сил й Божого надхнення для довершення того великого й святого діла.

При цьому висловлюю свою братню пошану й призначення Блаженнішому Митрополитові Мсти-

СПИ, ДРУЖЕ ДАНИЛЕ, СПОКІЙНИМ СНОМ!

Познайомився з ним я на одумівському з'їзді, а близче пізнав на численних одумівських конференціях і зустрічах в Торонто, Чікаго, Нью Йорку, Елкгарт, Детройті, Лондоні. Данило Завертайло був щиро і хороши людиною. Довгі роки послідовно і віддано працював для добра нашого народу. Багато часу присвятив молоді. Був оптимістом, мав дар оповідати жарти.

Його передчасна і цілком несподівана смерть це черговий болючий удар. Ось цілком недавно поховали о. Євгена Криволапа, а перед тим Павла Мигала, Івана Пишкала, Миколу Дзябенка. Хочеться у відчай кричати: Друзі, чому так скоро відходите. Наша праця не скінчена. Її стало ще більше, а рук менше.

Але така воля Всевишнього і "не нам діла Його судить". Нехай же Господь оселить твою душу між праведними, після життя повного напруги і змагу. Молися і там, дорогий друге, за Україну. А тлінним останкам хай Американська земля буде легкою.

Вічна Тобі Пам'ять!

**

Твоїй Дружині Парасці і дітям та родині глибоке співчуття.

Л. ЛІЩИНА

славу за його щиру участь і допомогу в побудові Пам'ятника.

Нехай Бог благословляє нашу, хоч не свою, рідну землю, на якій оце стане Пам'ятник на славу усій нашій Церкві!

З братньою пошаною —

о. Петро МАЄВСЬКИЙ

П. С.: Жалую, що не можу прибути на це Освячення землі, молю Бога, щоб скріпив мої сили взяти участь в Освячені Пам'ятника. На видатки Освячення землі вкладаю пожертву — чек в сумі 100 (сто) доларів.

**

Пожертви на пам'ятник продовжуються. Пожертви треба виписувати на:

Metropolitan Lyapkivskyj Memorial Fund,
Acct. No. 760

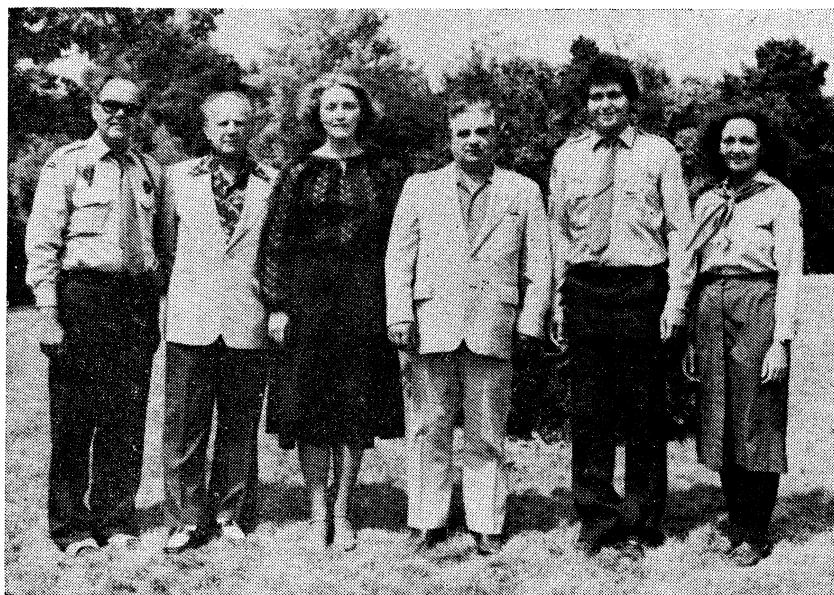
і пересилати на адресу Української Кредитівки св. Андрія:

St. Andrew's Federal Credit Union,
P. O. Box 375, So. Bound Brook, N. J. 08880, USA

Комітет Побудови Пам'ятника

Олексій ПОШИВАНИК

КОБЗАРСЬКИЙ ТАБІР НА "УКРАЇНІ"

Команда другого кобзарського табору
ОДУМ-у в Канаді

Зліва: Ол. Пошиваник — комендант,
Григорій Китастий — гість, Оксана
Метулинська — заст. коменданта,
Євген Цюра — інструктор, Анатолій і
Катя Луценки — бунчужні.

Фото Ол. Пошиванника

Кобзарський табір ОДУМ-у в Канаді, під патронатом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, відбувся на оселі "Україна", коло Лондону, від 2-го до 16-го серпня ц.р. з участю сорок трьох тaborovиків.

На двотижневому кобзарському таборі діти гарно їли, кожного дня купалися, гралі у м'яча, тричі справляли уродини тaborovикам, із печивом і свічками, в охолодженні залі танцювали під музику платівок; деякі ходили до річки рибу й жаби ловити (один конче хотів знайти гадюку для дівчат — не знайшов). Діти мали дві ватри, де співали та всякі штуки й "коники" показували й смилили "маршмеловс".

Поміж цією всією розвагою тaborovики гралі на бандурі кожного дня по п'ять годин і співали "Ще не вмерла Україна", "Марш ОДУМ-у" та "Боже великий". Перед їжою читали або в більшості співали "Отче наш", після їжі читали "Подяку Господеві".

На кобзарському таборі ОДУМ-у була тaborова дисципліна і порядки. Діти були життєрадісні, цікаві, чесні й слухняні — переважно. За ці два тижні на таборі, поза розвагою і забавою, діти, в більшості, набули знання те, що нормаль но вдома придбали б за цілий рік навчання.

Ось кілька уривків з тaborової газети, де тaborovики описують, що вони думають про кобзарський табір ОДУМ-у в Лондоні.

Степан Фенканин: "Це є найкращий одумівський табір, на якому я будь-коли був. Посилайтے своїх дітей сюди..." .

Світлана Ліщина: "Другий кобзарський табір у Лондоні сподобався мені ще ліпше, ніж перший, бо я навчилася аж 15 нових пісень. Команда була дуже добра".

Оксана Родак: "Цього року на кобзарському таборі мені дуже сподобалось — пісні були гарні й цікаві, їжа була смачна і я зустріла багато нових дівчат. На другий рік я знову пляную приїхати".

Андрій Мамчич: "Цей табір є найкращий з усіх, що я на них був. Люди є дуже приємні. Мені подобається організація цього табору".

Том Кубов: "Мені подобається грати в кошиківку з старшими. Тут ніхто не нарікає, що я молодший. Оселя є чиста, не засмічена. Дівчата також приємні".

Андрій Гордон: "Я дуже люблю цей табір, бо я набув багато нових друзів. Я також люблю їжу, що кухарки нам готують. На другий рік я знову хочу сюди приїхати".

Катя Іваницька: "Мій перший кобзарський табір ОДУМ-у був дуже приємний і корисний. Оселя "Україна" також є чудова. Спомини з цього табору залишаються зі мною на ціле життя".

На цьому таборі не було обмеження віку, ані не було вимог мінімального знання музики. Приймали заавансованих бандуристів, початківців, і тих, що ледве могли тримати бандуру. Тaborovики були поділені по здібності по гуртках, з якими віддано працювали інструктори.

До складу команди табору входили: Іван Данильченко — референт кобзарських таборів ОДУМ-у в Канаді та головний організатор, Олексій Пошиваник — комендант табору, Оксана Метулинська — програмовий керівник і заступник коменданта, Анатолій Луценко — бунчужний та Катя Луценко — бунчужна. Інструкторами були: Євген Цюра — заступник диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, Оксана Метулинська — керівник ансамблю бандуристів

ОДУМ-у "Кобзарі" та школи на бандурі в Сент Кетеринс, Олексій Пошиваник — керівник юного ансамблю бандуристів ОДУМ-у в Чікаго, Надя Гаврилюк — заступник керівника ансамблю "Кобзарі" в Сент Кетеринс, Леся Прокопець — член ансамблю "Кобзарі" в Ст. Кетеринс і Людмила Шанта — член ансамблю бандуристів ОДУМ-у ім. Г. Хоткевича в Торонто.

Ось як Людмила висловилася у таборовій газеті про табір: "Щодо самого порядку дня, мені особливо подобаються хвилини молитви увечорі та ранком, та піднесення і спущення прапорів. Хвалю також тих, що так гарно на цю окажо одягаються, у вишитому чи одностроях".

Дир. Євгена Цюру, хоча може і виглядає він суворим, дітвора любила і прислухалася до нього. А про самих таборовиків пан Цюра чи не найкраще написав: "Теперішній склад курсу в Лондоні має студентів, що вже стоять на своїх власних ногах, у повному розумінні цього слова.

Стоять на власних ногах тому, що вже не тримаються маминої руки або спідниці. Більшість із них уже дмухали на торт з десятма свічками. Тобто основний склад є віком від 10 років і вище, аж до 16-ти, хоч біля десяти є і менших...

Дивлюся на склад, так би сказати, з мистецького боку. Треба сказати, що більшість студентів є музично обдаровані. Переважно в такому віці діти люблять забави, спорт та купання. Але, на жаль, нашим не було на це багато часу. Учні зайняті майже цілий день... грають на бандурах, співають, слухають лекції початкової теорії та вокалу. Дуже приємно спостерігати, як вони старажуються опанувати бандуру. Для багатьох з них це не так просто. Навіть тому, що бандури є великі й тяжкі. Тому дехто з менших ледве досягнув рукою верхньої струни (найтоншого приструнка). Не кажу вже про спів. Деякі з студентів ще не перейшли мутації голосу.

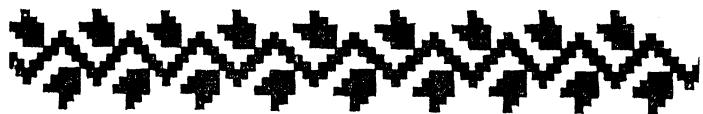
Тому до кожного з учнів треба підходити індивідуально. Це очевидно падає на інструкторів та в свою чергу вимагає додаткового часу та зусилля. На щастя, вони з великою посвятою та справді великим завзяттям і любов'ю виконують свої обов'язки, від ранку, коли під промінням сходячого сонця маленькі бандуристи піднімаються на щогли чотири прапори під спів "Марш молоді" та Молитви, аж до вечора. Дивиця, і серце огортає тепло. Тепло, яке випромінює сонце та щирі душі юних бандуристів.

Два тижні пролетіли, немов стріла. Скоро розідемось. Вірю, що усім нам не хочеться того моменту розлуки. Будуть плакати... та понесуть разом з бандурами віру в зустріч у слідуючих роках — знову і знову з теплими відкритими серцями та вірою у світле майбутнє нашої невмирущої пісні та бандури у світле майбутнє нашого славного народу та дорогої нам батьківщини — України".

Кобзарський табір відвідали Петро Гончаренко, адміністратор Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, та Григорій Китастий, композитор і диригент Капелі та почесний член ОДУМ-у. Пан Гончаренко дав лекцію про історію Капелі, яка є продовженням першої капелі бандуристів

на Україні зорганізованої 1918 р. Між іншим, із сімнадцяти оригінальних членів капелі, які опинилися поза Україною після Другої світової війни, сьогодні активними в капелі залишилися три члени. Григорій Трохимович Китастий закликав молодих бандуристів приєднатися до великої кобзарської родини та бути носіями української культури та правди про Україну.

Табір закінчився концертом-пописом таборовиків перед батьками та гостями з Лондону. У концерті всі, від наймолодших до найбільш заавансованих, мали нагоду показати новонадбане знання, як поодинці, так і гуртом. Вийняткове враження зробили бандуристи, коли всі разом виступали під диригентурою Євгена Цюри. Це ж він, із батьківською любов'ю, так гарно їх приготував — навіть тих молодих, не зовсім дозрілих, тенорів, які співали, як "пташенята" у супроводі цілого ансамблю бандур. З огляду на дощ, символічне спущення прапорів на закриття табору відбулося у залі, зі співом "Боже великий".

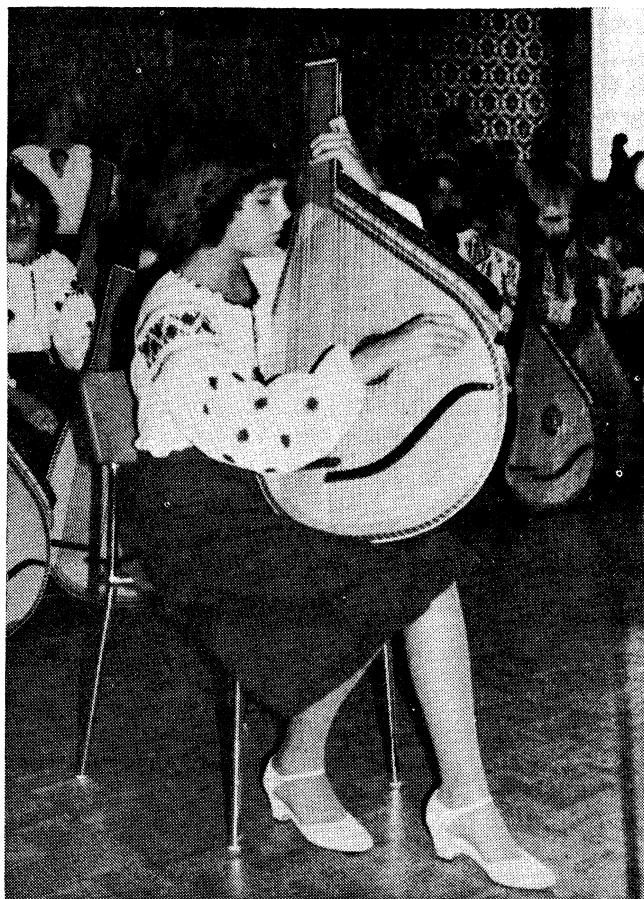

БАТЬКИ, ДОПОМОЖІТЬ НАМ!

Організувати успішний кобзарський табір не легко. Підготовка і турботи до організування табору починаються далеко, далеко наперед. Треба нав'язати контакти і тримати зв'язок із мистецькими керівниками табору, треба мати відповідних інструкторів та добру команду. Крім зайняття гри на бандурі, теорії та співу, діти потребують доброго харчування та розваги. Це все ми пробували дати нашим дітям. Їхні враження можна прочитати в таборових "Вістях". Належиться признання батькам, які розуміють важливість виховання своїх дітей в українському дусі і традиціях і прислали своїх дітей на цей одумівський кобзарський табір. На таборі, крім одумівців, була молодь з інших українських молодечих організацій — всіх щиро вітаємо.

Минулорічний кобзарський табір був успішний. Цього року табір був ще кращий. Минулого року було 28 таборовиків, цього року 43. Команда складалася з досвідчених керівників ОДУМ-у як Олексія Пошиваника, Оксани Метулинської та мені дорогих Каті й Анатолія Луценків — бунчужних. (Панство Луценки дуже гарно виховали своїх дітей — Катю й Анатолія). На цьому таборі була дійсна таборова дисципліна й порядки.

Інструкторам від Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка маестрові Євгенові Цюрі, Михайліві Сердюкові, та всім іншим, що спричинилися до успіху цього табору, складаю сердечне спасиби. Складаю подяку маестрові Григорієві Китастому та Петрові Китастому, що відвідали наш кобзарський табір. Референтові таборів при капелі, Вікторові Китастому спасиби за співпрацю. Обоз-

"Львівські фрагменти" Григорія Китастого
Сольо на бандурі виконує Оксана Родак.

Кобзарський табір ОДУМ-у, оселя "Україна",
1981 р., Лондон, Канада.

Фото Ол. Пошиванника

ній та всім паням, що працювали довгі години в кухні і з усмішкою годували смачно наших дітей — сердечне спасибі.

Закликаємо всіх батьків — поможіть нам у майбутньому як фізично, так і морально! Божми працюємо на користь ваших дітей. З місяця пригадую всім батькам — не забудьте послати своїх дітей і на наступний рік, та перекажіть своїм знайомим про КОБЗАРСЬКИЙ ТАБІР ОДУМ-у в ЛОНДОНІ на ОСЕЛІ "УКРАЇНА". Посилайте аплікації завчасно та зголосуйтесь з допомогою до мене або постійної команди мистецького табору. Всім дякую за співпрацю та вірю, що побачимося на наступний рік.

Іван ДАНИЛЬЧЕНКО
Референт кобзарських таборів ОДУМ-у
в Канаді

СЛАВА ОДУМ-ОВІ ЗА ПЛЕКАННЯ КОБЗАРСТВА!

Знову на оселі "Україна" відбувся чудовий кобзарський табір. Малюючи картини переживання, героїзму, любові, маєстро Є. Цюра передавав нам чар бандури та народної пісні. З піс-

нею "Ой горе тій чайці" маєстро оживив чумаків. Під час інших лекцій, була праця над удосконаленням техніки гри на бандурі під наглядом-керівництвом здібних інструкторів. Були лекції теорії і вокалу, та ансамблевий спів. Таборове життя було прекрасне — оселя чудова, обслуга знаменита.

Зразкове враження на молодих учасників зробили відвідини близкуючої зірки кобзарства, Григорія Трохимовича Китастого з гостями. Він за кликав всіх приєднатись до великої родини носіїв і сіячів нашої правди і нашої волі..., щоб бандура була наша зброя. Який зворушливий день! Завітали до нас також кобзар і довголітній референт таборів Петро Китастий, та адміністратор Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка Петро Гончаренко.

Сердечна подяка інструкторам, команді, працівникам при кухні та при оселі за те, що виконали свою працю з ентузіазмом. Слава референтурі ОДУМ-у, що плекає кобзарство та українське мистецтво.

Батькам, що прислали своїх дітей на цей курс, пошана.

Бандуристам - учасникам, що тяжко працювали — похвала. Я знаю, що ви багато скористали з курсу, що ви їдете додому з охотою поширити ваше знання музики та кобзарства. Маю надію, що будемо часто зустрічатися в майбутньому.

Оксана МЕТУЛИНСЬКА
Програмовий керівник другого кобзарського табору на оселі ОДУМ-у "Україна"

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road
Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслугу
2. Вкладає і фінансує нові печі ("форнесі")
3. Вкладає прилади до звогчування повітря ("гюмідіфайрс")
4. Все фінансуємо на догідні сплати

— 24-годинна обслуга —

ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕЛЬ І ВНОЧІ:
232-2262

Свої рахунки можете платити безкоштовно у Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.

Провадимо також власні бензинові станції під назвою SIPCO. Просимо наших відборців заіджджати до наших SIPCO і наповнити авта бензиною.

З ЖИТТЯ ФІЛІЇ ОДУМ-У ЧІКАГО

Дівчата танцювальної групи "Метелиця" в Чікаго під час одного з своїх виступів

Праця філії ОДУМ-у провадиться тепер у різних місцях. В домі Пласту, в українських парафіях св. Йосифа та св. Софії. Придбання свого дому, за яким шукається, багато б полегшило та закріпізувало працю філії. Але мимо того, праця філії продовжується.

СЕМІНАРИ ТА ПРОБИ ОДУМ-У

Щоб підготовити юних одумівців до Першої та Другої проби ОДУМ-у, проведено впродовж місяця травня цілий ряд семінарів на тему українознавства, сусільствознавства та історії ОДУМ-у. Лекторами були старші виховники провідники ОДУМ-у: Орися Завертайло, Віра Коновал, Лариса Яскевич, Марія, Олексій та Тарас Коновал, Маруся Луппо та Віктор Войтихів. Успішно здали Першу пробу такі юні одумівці: Катя Луппо, Олександра Косогор, Катя Волковець, Іна Таран, Павло Пошиваник, Андрій Косовський та Петро Шкrebець. Олеся Коновал здала першу частину Другої проби ОДУМ-у "Організаційні знання за ОДУМ". Їй щоб дістати ступень старшого виховника провідника лишилася лише ще одна частина — "Практичні знання". Катя Волковець та Шура Косогор здали іспит з українознавства (історію, географію та літературу України) — Другу частину Другої проби. Одумівці, що закінчили цього року дев'яту клясу школи українознавства взяли лише частину іспиту з українознавства, історію та географію, а решту візьмуть як скінчать десяту клясу. Ними є: Катя Луппо, Ліда і Петро Шкreb-

бець та Іна Таран. Шість юних одумівців, що брали іспити з одумівських проб були цього року учасниками виховного табору юного ОДУМ-у на оселі "Україна" в Лондоні, Канада.

Кошти подорожі та перебування на таборі покрили порівно батьки, філія та ТОП. Ними є Ліда і Петро Шкrebець, Катя Луппо, Катя Волковець, Олександра Косогор і Іна Таран.

ЗМІНИ В "МЕТЕЛИЦІ"

Керівником танцювальної групи філії "Метелиці" впродовж багатьох років був Іван Іващенко. В лютому цього року дальнє керівництво групи він передав Алі Поволотській. Ала Поволотська після закінчення середньої школи в Києві, два роки училася в танцювальній студії в Україні. Після закінчення її була членом танцювального ансамблю Павла Вірського. Двічі з тим ансамблем приїздила виступати до Чікаго. Півтора роки тому виїхала з Радянського Союзу. Танцювальна група ОДУМ-у сотні разів виступала під керівництвом Івана Іващенка на різних імпрезах. Управа філії влаштувала йому з вдячністю за його працю, а Алі за успіхи в майбутньому, обід активу ОДУМ-у в традиційному японському ресторані. Заставили коло трьох десятків одумівців скидати черевики та їсти смачні страви паличками. Дівчата танцювальної групи "Метелиця" під керівництвом Али Поволотської вже двічі виступали перед українською та чужинецькою аудиторією. Перший раз вони виступили на святі закінчення шкільного року в парафії свято-

Абітурієнти 10-ої кляси школи українознавства в Чікаго 1981 року. Більшість з них члени ОДУМ-у чи юного ансамблю бандурристів ОДУМ-у. Зліва: Таїса Коломиєць, Соня Одарченко, Тамара Коломиєць, Катя Волковець та Олександра Косогор. За ними Роман Петрів, Андрій Карасейчук та Марко Ляхів.

го Володимира, а другий раз їх запросили одувінці з Гошен-Елкгарт в Індіяні на український фестиваль. Їх виступ так захопив мешканців тих двох міст, що їх фото з виступу було поміщене в газеті "Ди Гошен Ньюз". Адміністратором "Метелиці" є Петро Осійчук. Танцювальна група плянує осінню збільшити свою групу і тепер набирає нових кандидатів у танцюристи дітей у віці від 5 і вище років.

ЮНИЙ АНСАМБЛЬ БАНДУРИСТІВ ОДУМ-У

Праця з ансамблем бандурристів, яким керує Євгенія Косогор, має певні труднощі. Багато бандурристів та членів хору ходять до різних високих шкіл поза містом і не завжди мають змогу бути регулярно на пробах. Але є багато підростаючої молоді, яка має бажання і здібності грati на бандурі. За працю з ними взявся Олексій Пошиваник. В юних бандуристах є коло двох десятків хлопців і дівчат. У цім році вони з великим успіхом і захопленням публіки виступили на загальнім святі Шевченка та в школі українознавства при парафії св. Володимира, де більшість є учнями школи українознавства, на закінченні шкільного року. Рівно ж вони виступали на концерті СУМ-у в Палатайні, околиці Чікаго. Юний ансамбль бандурристів ОДУМ-у також приймає бажаючу молодь навчитися грati і належати до ансамблю. З новою групою працю почне Олексій Пошиваник осінню.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ

Школа Українознавства при українській православній парафії св. Володимира, яку закінчило багато членів ОДУМ-у, закінчила шкільний рік концертом. На цей концерт з гостинним виступом запрошено струнний ансамбль, яким керує Віктор Войтихів, танцювальну групу "Метелиця" та юний ансамбль бандурристів під керівництвом Ол.

Пошиваника, який виступив сам та три пісні, "Україна" сл. Савицької, музика Тарнавської, "Пливе човен" — українську народну пісню та марш "Ідути дівчатка і хlop'ятка" слова К. Перелісної, музика Григорія Китастого, виконали разом з шкільним хором під керівництвом Марти Стадник.

Десяту клясу школи українознавства цього року закінчили одувінці Катя Волковець та Олександра Косогор і члени юного ансамблю бандурристів ОДУМ-у Таїса та Тамара Коломиєць і Андрій Карасейчук. Тамара Коломиєць, відмінниця кляси, мала кінцеве слово від учнів під час концерту.

НОВА УПРАВА ФІЛІЇ

Шостого червня 1981 року відбулися загальні збори філії. Головою зборів був Тарас Коновал, а секретарем Орися Завертайло. Після звітів уступаючої управи та дискусії над звітами, далішою працею, придбанням дому ОДУМ-у, вибрано управу на два роки в такому складі:

Микола Сідельник — голова
Володимир Коновал — заступник голови
Віра Коновал — секретар
Василь Коновал — скарбник
Юрій Завертайло — заступник скарбника
Василь Деркач — організаційний референт
Іван Деркач — культ.-освіт. референт
Олексій Коновал — реф. юнацтва та
відповідальний за радіопередачі
Олексій Пошиваник — референт преси
Валя Семітко, Віра Павленко та Тарас
Коновал — спортиво-господарська
референтура

Члени управи: Наталя Коновал, Віктор
Войтихів, Василь Вестеровський та
Маруся Луппо

До Контрольної Комісії вибрані:

Павло Коновал — голова,
Петро Осійчук та Валя Сідельник

Танцювально-вокальна група
"Байда" під час виступу в ре-
сторані "Український Ка-
ван"

Зліва" Тарас Гільчук, Ярослав
Морох, Юрій і Євген Павлюк.
Тарас є також член танцю-
вального ансамблю "Одеса", а
Ярослав, Юрій і Євген — чле-
ни танцювального ансамблю
"Веснянка".

Торонто, 1981 р.
Фото Ів. Корця

B. СТУСЬ

* * *

Сто років, як сконала Січ.
Сибір. І словоєцькі келії,
і глупа облягає ніч
пекельний край і крик пекельний.

Сто років мучених надій,
і сподівань, і вір, і крові
синів, що за любов тавровані,
сто серць, як сто палахкотінь.

Та виростають з личаків,
із шаравар, з курної хати
раби зростають до синів
своєї України-матері.

Ти вже не згинеш, ти двожилава,
земля, рабована віками,
і не скарати тебе душителям
сібірами і словівками.

Ти ще виболюєшся болем,
ти ще роздерта на шматки,
та вже, крута і непокірна,
ти випросталася для волі,

ти гнівом виросла. Тепер
не матимеш од нього спокою,
йому ж рости й рости, допоки
не упадуть тюремні двері.

І радісним буренним громом
спадають з неба блискавиці,
Тарасові провісні птиці —
слова шугають над Дніпром.

VI. 1963

ARMADALE MEAT PRODUCTS LTD.

НАЙКРАЩІ М'ЯСНІ ВИРОБИ

В ТОРОНТО Й ОКОЛИЦІ

Крамниця при вул. Блюр коло Джейн
Власник ІВАН ЛЕХНОВСЬКИЙ

2404 Bloor St. West
Toronto, Ontario M6S 1P9

Tel.: (416) 767-3424

R. CHOLKAN & CO. Ltd.

2190-B Bloor St. W. — Toronto, Ont.

INSURANCE FOR: FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДЕЖІ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до

ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ

Tel.: 763-5666

УСПІХИ ОДУМІВКИ

Олена Багнівська, донька Олександра і Марії Багнівських, народилася 21-го листопада 1958 р. в м. Порто Алегре, Бразилія.

У 1961 р. році, разом з своїми батьками та старшим братом Юрієм, переїхала на постійно до США. Перших п'ять років в Америці проживала в Чікаго, де закінчила дві кляси початкової школи.

У 1966 р. вся родина переїхала до м. Елкгарт, Інд., де Олена закінчила з успіхом середню школу. Належала до Товариства Відмінників Американських Шкіл. Була членом Ради Управління Студентів. За знання іноземних мов — української та португальської, в 1975 р. Університет Евансвіл надав їй Грамоту Досягнення.

Належала до парафіяльної школи українознавства та допомагала учити молодшу клясу. Співає у церковному хорі. Ще до організування філії ОДУМ-у в цій місцевості, два роки була на одумівських відпочинкових таборах у Міннесоті (завдяки філії ОДУМ-у в Чікаго). По відкритті філії ОДУМ-у в Гошен, брала активну участь у праці з гуртками. Відбула восьмий та дев'ятий Табори Виховників Юного ОДУМ-у, де дісталася ступінь Виховника Юного ОДУМ-у.

Від березня 1979 р. виконує обов'язки голови філії ОДУМ-у Гошен - Елкгарт, та є тепер секретарем ЦК ОДУМ-у. Щороку допомагає на одумівських таборах, будучи членом команди незалежно, де табори відбуваються — в Канаді, Міннесоті чи Нью Йорку.

Три роки навчалася в Бол штатському університеті та два роки в школі Радіологічної Технології, яку з успіхом 3-го вересня 1981 закінчила з ступенем технолога радіології. Працює тепер у своєму маленькому, але рухливому містечку Елкгарт, при Елкгарт Дженнерал госпіталі, виконує працю на шойно встановленому модерному електронному апараті CAT-Scanner.

Олена Багнівська і вся родина є членами 116-го відділу Українського Братського Союзу. Г. Б.

Оленка Багнівська — Старший Виховник Провідник ОДУМ-у

ОДУМІВСЬКА МАНДРІВКА

Цього року я була щаслива, бо я була виховницею в нашій філії в Детройті. В моєму гуртку я мала шість дівчат від 11-14 років. На останньому тижні праці в ОДУМ-і я забрала всіх дівчат і ми поїхали на мандрівку в наш ліс і на фарму. Ми спали в шатрі в лісі. На фармі ми робили знімки різних свійських тварин. Ми також грали різні гри, наприклад: "Петре, де ти", бейз бол і т. д. Вранці ми всі пішли до парку на прогулянку. Тоді приготовили смачний сніданок. Наша мандрівка заскоромо скінчилася, але мої дівчата чудово провели час і будуть довго пам'ятати.

Наталка ПРИТУЛА
Детройт, США

ОСЬКО

У бараці гарно спати.
Темно, тепло, чисто, просторо,
А надворі Осько гарчить.

Потягів не чути, мухи не
дзижчати.
Тільки Осько гарчить.

Ой! Ой! Ой!
Єй! Єй, Єй!
Осько за бараком гарчить.
Оська завтра покарають.

Вдень спить, а вночі гуляє.
Мудре, цуценя!

Андрій КОРОЛЬ
Детройт, США

ФЛОР ГОКЕЙ

У суботу 2-го травня 1981 р. в Торонто, в залі при катедрі св. Володимира одумівська дружина з Торонто грава у флор гокей проти одумівської дружини з Ошави. В ошавській дружині грали Ігор Лисик — капітан, Михайло Симаговський, Василь Сеник, і Петро Неліпа. У завзятій грі Ошава виграла 21—5. Михайло Симаговський забив 8 голів, Ігор Лисик також 8, а Василь Сеник забив останні 5 голів. За перемогу в грі Ошава виграла трофеї, який тепер стоїть в одумівській кімнаті в Ошаві.

Ігор ЛИСИК
Ошава, Канада

О Д У М

Вже 30 літ пройшло,
Як ОДУМ заснували.
Вже 30 літ пройшло,
Як нас у нім навчили.

З дитячих літ,
До ОДУМ-у ходили.
Від самого початку,
Ми його любили.

ОДУМ нас навчав,
Як розумним бути,
Як співати, танцювати
Й освіту дістати.

Ми приходимо щосуботи
Сходини відбувати,
Про Україну і наш народ
Знання набувати.

І завжди у наших серцях
ОДУМ буде жити.

Шура КОСОГОР
Чікаго, США

КОБЗАРСЬКИЙ ТАБІР НА "ДІБРОВІ"

Я провів частину цього літа на курсах бандури в Брайтоні, Мішіган, на оселі "Діброва".

Організатор табору був Віктор Китастий. Головними лекторами були маestro Григорій Китастий, маestro Євген Цюра, проф. Богдан Кушнір і проф. Андрій Горнякевич.

Табір був дуже добре організований, кожна хвилина була використана. Лекції (ми мали іх дуже багато) були дуже інформа-

тивні і цікаві. Проф. Кушнір нас учив диригентуру і теорію музики, маєстро Китастий також учив теорію і додатково вчив композицію, проф. Горняткевич вчив історію бандури, а маєстро Цюра вчив як правильно співати (відкривати рот тощо).

На кінець табору був успішний концерт. Я напевно поїду на цей табір на наступний рік.

Андрій ЖУРА
Детройт, США

ПІКНИК НА ОСЕЛІ "УКРАЇНА"

Це було тиждень перед виховним табором. Ми всі зібралися і мали Службу Божу на полі. Цілий день були всі зайняті. Діти бігали і радісно розмовляли про спортивні змагання. Було присмно бачити всіх людей — старших та молодших на оселі "Україна". Багато було що істи: вареники, пироги та різні солодощі. Всі разом гарно провели час хоч і були ввесь час в русі.

Наташка СНІГ
Лондон, Канада

МІЙ ДІД

Я дуже горджуся моїм дідом. Він є різьбар і зробив різьби для ОДУМ-у. Мій дід живе в Індіяні, США, на фармі, де він має свою майстерню. Зробити одну різьбу переважно забирає мосму дідові десь 5 днів. Він також вирізьбив чотири великі годинники. Це не все, він також вирізьбив пістоль, за який виграв нагороду.

Іна ТАРАН
Чікаго, США

ОДУМІВСЬКІ МАТУРИСТИ

Цього року дві одумівки здали матуру в школі св. Володимира в Чікаго — Катя Волковець і Шура Йосогор. Також здали наші приятельки Таїса і Тамара Йоломисець, Соня Одарченко, Марко Ляхів, Роман Петрів та Андрій Карасейчук.

На другий день школа приготувала концерт. Директор пан Олексій Коновал промовив пару слів, а вчительки роздали нам наші грамоти і посвідки. Потім почався концерт. Ліда Шкрабець була доповідачем. Одумівська танцювальна група "Метелиця" затанцювала танець "Дівочий

Ліда (Оленченко) і Петро
Сенько

привіт", а Одумівський Струнний Ансамбл заграв кілька гарних українських пісень. Також одумівські бандуристи під керівництвом Олексія Пошиваника гарно заграли, а шкільний хор співав. Були ще гарні танці балетної сценічної школи при церкві св. Володимира і Ольги. Я в цих танцях брала участь. Ми танцювали "Гуцулку" і "Гопак". Це був дуже гарний і веселий концерт. Я ніколи не забуду той день, коли я скінчила матуру.

Катя ВОЛКОВЕЦЬ
Чікаго, США

ВЕСІЛЬНІ ДЗВОНИ

12 липня 1981 року відбулося весілля одумівця — Петра Сеніка з Лідою Оленченко в українській православній церкві св. Юрія Переможця, Ярдвіл, Нью Джерсі, США. Чин шлюбу довершив отець Микола Галета. Весілля відбулося за всіми українськими звичаями. З хлібом-сіллю зустріли на вході до залі батьки молодої панськоти Оленченки.

Посаженим батьком молодого був професор Петро Одарченко з Вашингтону, найближчий приятель Петрового батька, професора Івана Сеніка, з яким ще бувши студентами, вчилися разом.

Старшим дружбою був д-р Віктор Левченко, бувший голова філії ОДУМ-у в Трентон, Нью Джерсі, з університету Джон Гопкінс. Старшою дружкою була Наталка Пилип'як. Дружби і дружки були — Григорій Пилип'як і Ліля Фат, Данило Ранері і Зіна Фесенко, Григорій Ольховий і Соня Ольхова та наймолодші Тарас Посева і Ніна Фесенко.

Перстені молодих в церкві тримав племінник молодого, Юрій Павлюк з Ошави, Канада.

Весільне прийняття відбулося у великій залі при церкві св. Юрія Переможця.

Молоді парі бажаємо щастя, здоров'я і багатьох літ.

Присутній

**

Щиро дякуємо Вам, молода пара, за підтримку журналу й бажаємо довгого і щасливого подружнього життя.

Редакція і адміністрація

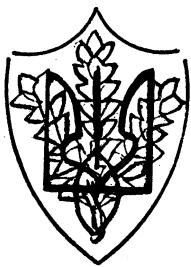
З ЖИТТЯ ОДУМ-У В МІННЕСОТИ

Цьогорічний сезон праці Юн. ОДУМ-у відкриваємо пікніком, який відбудеться в Мінігага парку в суботу 3-го жовтня. Початок зразу після закінчення навчання в українській школі (приблизно 1 год.). Місце пікніку: там, де відбувся минулого року. Просимо всіх юн. одумівців та інших батьків взяти участь!

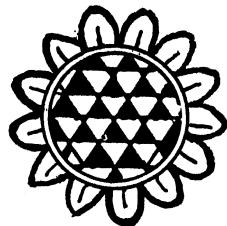
Гратулюємо п. Валентину Ярр з обранням її директором Української Православної Школи при парафії св. Михаїла. Бажаємо успіху та витривалості!

У контесті на королеву українців Міннесоти взяли участь дев'ять кандидаток, між ними чотири одумівки: Наталя Ліса і Гаяля Багмет від ОДУМ-у, Килина Павлюк від Студентського Клубу й Оленка Амброзяк від співочого ансамблю "Світанок Зілля". На першу князівну було обрано НАТАЛЮ ЛІСУ, на другу князівну — ОЛЕНКУ АМБРОЗЯК. Хвалимо і гратулюємо всіх наших дівчат-одумівок, які взяли участь у цьому контесті!

Усім студентам - одумівцям бажаємо успіху в новому навчальному році. Пам'ятайте, що лише вперта праця і самодисципліна дадуть добре результати.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Оксана ІВАНЕНКО

ВЕРБОВА ГІЛКА

Минав жовтень місяць. У безмежних степах застогнав вітер холодний та заквилив звір голодний. Треба було поспішити, щоб переплисти сердите й примхливе восени Каспійське море, поки не припинилася навігація. Тому на останній зупинці, у маленькому степовому містечку Гур'єві пробули лише кілька годин. Незабаром мав вийти в море останній у цьому році поштовий човен, і унтер-офіцер Булатов домовився, що їх довезуть на ньому до Мангышлаку — півострова на східному березі Каспійського моря. Їх було двоє — проїжджих. Унтер-офіцер Булатов і доручений йому під догляд рядовий окремого Оренбурзького батальйону Тарас Шевченко.

Булатову наказали пильно стежити за рядовим Шевченком, щоб, бува, чого не писав, нічого не малював у дорозі, щоб ані клаптика паперу, ні олівця, ні пера не тримав у кишені чи в ранці.

Нічого того й не було у Тараса.

Самий ненависний солдатський ранець за плечима. От-от уже три роки носить його Тарас.

Так, за плечима вже три роки неволі. Орська фортеця, походи в пустяні, плавання на Аральському морі. Та комусь там з начальства, нагорі, здалося, що ще не досить карається поет і художник Тарас Шевченко, і знову тюрма в Оренбурзі, в Орську і от відправляють його в далекий форт Новопетровське.

У серці Тараса невисипуща туга. Не можна звикнути до неволі.

"Хоча й волі, сказати по правді, не було", — пролітає в думках рядок з його ж вірша, написаного десь на шматочку паперу. Тарас гірко всміхається сам до себе. Тепер і цього не можна буде — пильне око наглядача не кине його й на мить.

От і зараз унтер Булатов подивився підозріло, але ж навіть йому присікатися нема чого. Булатову нема діла та й не цікавить його, що це за людина, за віщо потрапила під "червону шапку". Для нього, власне, це вже не людина — це арештований, засланий, покараний, яких він багато бачив у своєму житті.

Тарас весь час мовчить. Такий мовчазний,

сумний, лише коротко відповідає на запитання.

Коли дісталися до Гур'єва, правда, трохи ніби ожив, колишня юнацька цікавість засвітилася в сірих очах — та одразу й погасла. Нічого цікавого не було в цьому маленькому рибальському містечку. Треба було не баритися — перекусивши хлібом і рибою, подалися до ріки Уралу, влаштувалися на шхуну.

Перед ними проїхав віз з палицями.

— От для "зеленої алеї" було б, — багатозначно промовив Булатов, — а може, для цього й везутъ.

Тарас здригнувся. "Зеленою алеєю" звали кару шпіцрутенами. В два ряди вишивкували солдатів, давали кожному палицю в руки, по-караного роздягали до половини і вели з зв'язаними назад руками між цими рядами, і кожен з солдатів повинен був ударити його по оголеній спині палицею. Іноді присуджували тисячу ударів, іноді дві — мало хто виживав після цього.

Тарас нагнувся — одна палиця лежала на дорозі, мабуть, упала з воза. Він підняв її. То була ще свіжа гілка.

— З верби, — тихо промовив Тарас. — Вербова гілка.

І вмить уявив тихий став там, ген-ген, на Україні, і широкі верби похилили свої віти над ним.

Він не кинув гілки. Так і прийшов з нею до річки і в човен сів, стискаючи її в руці.

Гілка — не олівець, не перо — нею не напишеш, віршів, не змалюєш малюнка. Булатов не звернув на це уваги.

От випливли в море, бурхливе, неспокійне, холодне осіннє море. Шхуну то підкидало вгору, як трісочку, то кружило, то заливало водою. Але під час плавання на Аральському морі Тарас звик і не до таких штурмів. Він допомагав матросам, спокійний, замислений, заглиблений у свої думки. А гілочку не викинув у море, заткнув за пояс під свою солдатську кирею, ніби була та вербінка з далекої рідної України.

Так і прийшов він з вербовою гілкою до Новопетровського форту.

НАЙМОЛОДША УЧАСНИЦЯ КОНКУРСУ

Детройт, Міч., США
22 червня 1981 р.

Вельмишановна Панно Родак!

Комітет Світового Конкурсу для Молоді ім. Марусі Бек висловлює Вам подяку за участь у ІІ конкурсі "Україна в англомовних виданнях", як також за гарний збірничок матеріалів з канадської англомовної преси.

Комітет з великою приємністю повідомляє, що за рішенням Жюрі цього конкурсу Вам присуджено ТРЕТЬЮ НАГОРОДУ в сумі 200.00 доларів. Разом з цим листом пересилаємо Вам грошевий переказ на 200.00 доларів.

Рівночасно, Комітет звертається до Вас з проханням брати участь у наступних конкурсах "Україна в англомовних виданнях" — на 1981 рік, який уже був проголошений, та на 1982 рік, який буде проголошений у грудні цього року. Ви наймолодша учасниця конкурсу і ми покладаємо на Вас велику надію. Своєю працею для конкурсу, Ви допоможете збирати цінний архів, а здобуте цим шляхом знання дасть Вам можливість нести правду про Україну, захищаючи її там де потрібно та бути добрим амбасадором українського народу у вільному світі.

Будемо Вам щиро вдячні, якщо розкажете про конкурс усім своїм приятелям, молоді, серед котрої перебуваєте і приєднаєте кілька учасників.

Ваш збірник, після всіх виставок, буде зберігатися в українському музеї як документ Вашої праці та архів для дослідників українського питання.

З привітом та побажанням всього найкращого —

Голова Комітету — Проф. Марія Гарасевич
Секретар — Mgr. Христина Юзич

ДОБРЕ МАТИ ОДУМІВСЬКИЙ ЖУРНАЛ

Я думаю, що дуже добре мати український журнал, бо кожного місяця ми можемо прочитати щось цікаве по українському, наприклад оповідання, вірші, статті та жарти.

Мені подобається "Сторінка Юного ОдУМ-у". На ній можна прочитати, що інші одумівці пишуть, а також є загадки, пісні, приказки і головоломки.

Наш журнал з'єднує українців по всіх містах, бо вони читають, що інші українці пишуть та дізнаються один про одного. Також усі можуть дивитися на різні фотографії — із таборів, з мистецьких ансамблів та з одумівських гуртків.

Світлана Ліщина
Торонто, Канада

Ганнуся Метулинська — наймолодший учасник другого кобзарського табору. На оселі "Україна" 1981 року.

Фото Ол. Пошиванника

ГРУШІ

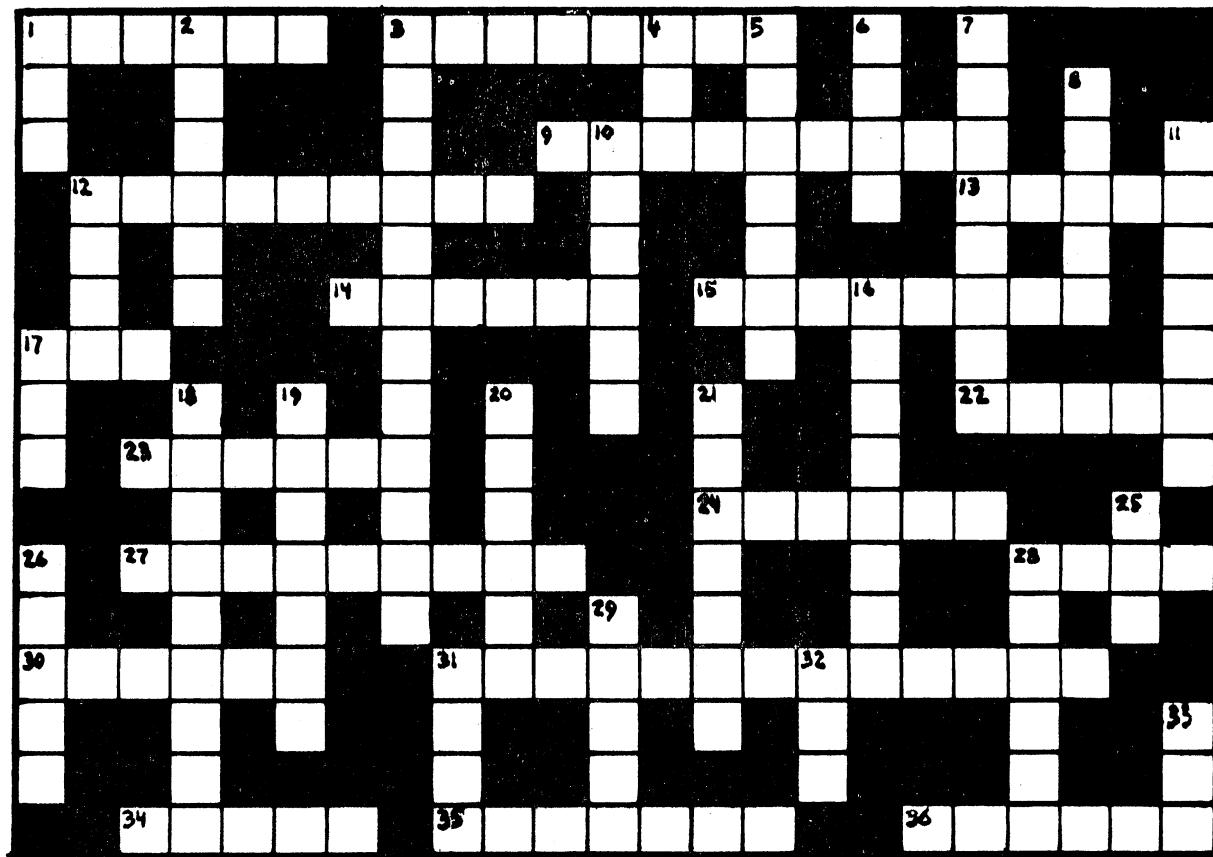
І для нас,
І для вас
Груші тряс
Дід Панас.
Тряс,
Тряс,
Не натряс
Ні для нас,
Ні для вас, —
Отакий-то
Дід Панас!

НАРОДНЕ ПРИСЛІВ'Я

В осінній час сім погод для нас:
сіє, віє, туманіє,
мульить, вертить, гуде
і зверху йде.

ХРЕСТИКІВКА З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Складала Дора Пошиваник

ПОЗЕМО (горизонтально)

1. Запорожці
2. Відбулося 988 р.
9. Київський князь
12. Місто, де Хмельницький підписав умову
13. Море
14. Річка в Україні
15. Гонта і...
17. 100
22. Княгиня
23. Нападали на Україну
27. Великий або Мономах
28. Річка Закарпаття
30. Гетьман
31. Написав Енеїду

34. Собор у Києві
35. Один з братів Ростиславичів
36. Шевченко написав

ДОЗЕМО (вертикально)

1. Засновник Києва
2. Первозваний
3. Гетьман
4. Ні ти, —
5. Мудрий
6. Мале містечко
7. Написав Кобзар
8. Батько Ігоря, князь Новгороду
10. Київські золоті...

11. Провідник козаків
12. Річка в Карпатах
16. Бойовий заклик Святослава
17. Осередок козацтва
18. Гетьман
19. Князь Володимир
20. Галицький король
21. Симон...
25. Стрільці (ініціали)
26. Князь, батько короля
28. Герб
28. — о полку Ігоря
31. Столиця Русі
32. Міра часу
33. Назва держави 1918 р. (ініціали)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі **18 – 19%** пляні
- Дає малі і великі особисті і моргеджеві позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на особисті позички до \$10.000 після вимог КЮМІС.
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих та платить 3% на чекові конта.
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду.
- Дає різні фінансові поради.
- Дає паспортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добре кредитові звіти
- 31 рік на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:
2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

ЧИТАЙТЕ
“МОЛОДУ УКРАЇНУ”

I
ПОШИРЮЙТЕ
ЦЕЙ ЖУРНАЛ
МІЖ
СВОЇМИ РІДНИМИ

I
ЗНАЙОМИМИ

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД “МОЛОДОЇ УКРАЇНИ” ЖЕРТВУВАЛИ:

Філія ОДУМ-у в Елкгарт, Інд., США	\$260.00
Із пожертв на нев'янучий вінок св. п. Данила Завер- тайла в Чікаго, США, пе- реслав Дм. Грушецький	200.00
Віктор Юрченко, Форел, Па., США	160.00
Ліда (Омельченко) і Петро Сенько з нагоди свого вінчання, Ярдвіл, Н. Дж., США	50.00
Д-р К. Бризгун, Торонто, Онт., Канада	21.00
Замість квітів на свіжу могилу сл. п. Данила Завертайла, зложили Ю: і О. Лисик, Ошава, Онт.	20.00
На нев'янучий вінок сл. п. Сергія Босого зложила Ва- лентина Родак, Торонто, Онт.	15.00
На нев'янучий вінок сл. п. Данила Завертайла зложила Валентина Родак, Торонто	10.00
На нев'янучий вінок сл. п. мами Петра Китастого зло- жила В. Родак, Торонто	10.00
М. Моргун, Джаксон, Н. Дж.	10.00
Ігор Мухин, Сутліанд, США	7.00
Тарас Орел, Норт-Берген, Н. Дж., США	7.00
Марія Ганіна, Філадельфія, Па., США	5.00
О. Татарко, Міннеаполіс, Мін., США	3.00
М. Пилиленко, Торонто, Онт.	2.00
О. Кенан, Врай, Н. Дж., США	1.00

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

VILLAGE DELI

СМАЧНІ М'ЯСНІ ВИРОБИ

фірми

СЕМИГЕНА

Крамниця на розі вулиць
Бересфорд і Блюр Зах.
в Торонто

Власник

ПЕТРО СТЕПУРА

258 Beresford Ave.
TORONTO, ONT.

Тел.: 767-3755

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario
Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки,
українські часописи та жур-
нали, пластинки, друкарські
машинки, різьбу та кераміку,
полотна, нитки і вишивки.

*Маємо великий вибір дарун-
ків на різні окazii.*

Просимо ласкаво нас відвідати!

**

Жінка до чоловіка вночі:

— Чуєш, щось шарудить біля
дверей?

— Ну, то що з того?

— Як то що? Піди розбуди со-
баку!

ВІДГАДАЙТЕ!

Ждуть мене усюди
Виглядають із вікна,
Я приношу радість людям
А зовуть мене . . .

Я найперше зацвітаю
Синім цвітом серед гаю.
Відгадайте, що за квітка,
Бо мене не стане влітку.

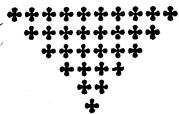
ЯК ВИ не допоможете
своїм дітям, ніхто за Вас
того не зробить!

N. HARYSCH
INDIAN ROAD CR.
NTO., ONT.
2E8

294

If not delivered please return to:

МОЛОДА УКРАЇНА
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

ROCHESTER
FURNITURE
CO. LTD.

ТРИ ВЕЛИКІ КРАМНИЦІ
Великий вибір хатніх меблів:
віталень, спалень, італень,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

TORONTO CENTRAL
423 College St. W. - Tel. 364-1434
TORONTO WEST
1121 Dundas St. W. - Tel. 535-1188
MISSISSAUGA
1995 Dundas St. E. - Tel. 624-4411

Ціна 1.00 дол.
в США і Канаді

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів
як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST
Toronto, Ontario
Tel.: 364-4726

Увага!

КУПУЙТЕ ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ

МИХАІЛА СИТНИКА

ЦВІТ ПАПОРОТИ

Крім поезій, до збірки входять: стаття про творчість поета М. Вірного і бібліографія творів поста, складена інж. І. Лучковим.

Ціна книжки у твердій обкладинці \$6.50, у звичайній — \$5.00.

Замовлення з належною сумою слати на адресу:

Mr. H. KALMAN
376 Green Lane
Ewing, N. J. 08638, USA

Увага!

УВАГА!

МОЛОДЬ!

УВАГА!

Філія Об'єднання Демократичної Української
Молоді ім. С. В. Петлюри в Детройті
запрошує Вас

на

ЗАБАВУ БАЛЬ-МАСКАРАД

яка відбудеться 31-го жовтня 1981 р.
в залі церкви св. Покрови на 21931 Евергрін вул.
між 8-ою та 9-ою милями у Савтфілді, Мічіган
Гратиме оркестра

КАМЕНЯРІ

ПОЧАТОК о год. 8:30 вечора — ВСТУП \$6.00